

Univerzita Karlova v Praze

Husitská teologická fakulta

Bakalářská práce

Ezechielova vidění

The visions of Ezekiel

Vedoucí práce:
Mgr. Jiří Beneš, Th.D.

Autor:
Vladimír Pos

2009

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem předkládanou práci s názvem Ezechielova vidění zpracoval samostatně výhradně s použitím citovaných pramenů, literatury a dalších odborných zdrojů.

V Příbrami dne 12. srpna 2009

Vladimír Pos

Anotace

Bakalářská práce „Ezechielova vidění“ pojednává o prorokových viděních, ve kterých se mu zjevil Hospodin ve své nádheře trůnu obklopen září a cheruby. Hříchy a modlářství obyvatel Jeruzaléma, které vidí, vedou k Božímu soudu a vykonání rozsudku nad městem. Ezechiel vidí budoucí zkázu města jako důsledek nevěry.

Výkladem a porovnáním společných znaků Ezechielových vidění, se nám ukazuje Hospodinův záměr s vysídleným lidem. Nadějí do budoucna pro vyvolený izraelský lid je obraz nového Jeruzaléma a chrámu.

Cílem práce je význam vidění pro tehdejší lid, a jestli mají co říci i současnému člověku.

Annotacion

The bachelor work „Visions of Ezekiel“ deals with prophet's visions. God revealed to prophet in his splendour throne among brightness and cherubs. Sins and idolatry, which he sees by population of Jerusalem, they result to Lord's judgment and verdict is enforcement over city. Ezekiel sees destruction the city as result of irreligion.

Comment and confrontation of common features in Ezekiel's visions shows us Lord's plan with captive men. The image of the new Jerusalem and the temple is hope for heritage for the future.

The purpose of this work is the importance of vision for the people then and if they have to say current man.

Klíčová slova

Vidění, prorok, Hospodin, Ezechiel, cherub, modlářství, chrám, zajetí

Keywords

Vision, prophet, Lord, Ezekiel, cherub, idolatry, temple, captivity

Obsah

ÚVOD.....	8
1. DATOVÁNÍ UDÁLOSTÍ.....	10
2. VIDĚNÍ.....	14
2.1 SITUOVÁNÍ VIDĚNÍ.....	15
2.1.1 Ezechiel povolán za proroka.....	15
2.1.2 Vidění chrámu	15
2.1.3 Údolí suchých kostí.....	16
2.1.4 Nový Jeruzalém	16
2.2 OSLOVENÍ A STAV PROROKA.....	16
2.2.1 Slovo Hospodinovo	17
2.2.2 Hospodinova ruka	19
2.2.3 Lidský synu	20
2.2.4 Toto praví Panovník Hospodin.....	20
2.2.5 Poznáte, že já jsem Hospodin	21
2.2.6 Výrok panovníka Hospodina.....	21
3. VÝKLAD EZECHIELOVÝCH VIDĚNÍ.....	22
3.1 EZECHIEL POVOLÁN ZA PROROKA (1 - 3,15).....	22
3.1.1 Struktura	22
3.1.2 Výklad	24
3.1.2.1 Uvedení knihy a úvod vidění trůnu	24
3.1.2.2 Vidění Hospodinovy slávy a úvod prorokova povolání.....	25
3.1.2.3 Povolání a uvedení proroka.....	28
3.1.2.4 Prorokův návrat k jeho lidu	29

3.2	VIDĚNÍ CHRÁMU (8 – 11)	30
3.2.1	Struktura	30
3.2.2	Výklad	35
3.2.2.1	<i>Popis jeruzalémského uctívání ohavností</i>	35
3.2.2.2	<i>Popis vidění potrestání Jeruzaléma</i>	37
3.2.2.3	<i>Vidění Hospodinovy slávy</i>	39
3.2.2.4	<i>Diskuze: město je kotel</i>	41
3.2.2.5	<i>Proroctví spásy vysídlených</i>	42
3.2.2.6	<i>Popis odchodu Hospodinovy slávy</i>	42
3.2.2.7	<i>Prorokův návrat ke svému lidu</i>	42
3.3	ÚDOLÍ SUCHÝCH KOSTÍ (37,1 – 37,15)	43
3.3.1	Struktura	43
3.3.2	Výklad	43
3.4	NOVÝ JERUZALÉM (40 – 47)	45
3.4.1	Struktura	45
3.4.2	Výklad	48
4.	REFLEXE VIDĚNÍ	51
4.1	EZECHIEL POVOLÁN ZA PROROKA	52
4.2	VIDĚNÍ CHRÁMU	54
4.3	ÚDOLÍ SUCHÝCH KOSTÍ	56
4.4	NOVÝ JERUZALÉM	56
	ZÁVĚR	58
	LITERATURA	60
	SUMMARY	62

Seznam zkratk a vysvětlivky

Biblické knihy

Starý Zákon

Gn	- Genesis, 1. Mojžíšova	Př	- Přísloví
Ex	- Exodus, 2. Možíšova	Kaz	- Kazatel
Lv	- Levitikus, 3. Mojžíšova	Pís	- Píseň písní
Nu	- Numeri, 4. Mojžíšova	Iz	- Izajáš
Dt	- Deteronomium, 5. Mojžíšova	Jr	- Jeremjáš
Joz	- Jozue	Pl	- Pláč
Sd	- Soudců	Ez	- Ezechiel
Rt	- Rút	Dn	- Daniel
1S	- 1. Samuelova	Oz	- Ozeáš
2S	- 2. Samuelova	Jl	- Jól
1Kr	- 1. Královská	Am	- Ámos
2Kr	- 2. Královská	Abd	- Abdijáš
1Pa	- 1. Paralipomenon	Jon	- Jonáš
2Pa	- 2. Paralipomenon	Mi	- Micheáš
Ezd	- Ezdráš	Na	- Nahum
Neh	- Nehemjáš	Abk	- Abakuk
Est	- Ester	Sf	- Sofonjáš
Jb	- Jób	Ag	- Ageus
Ž	- Žalmy	Za	- Zacharjáš
		Mal	- Malachiáš

Nový zákon

Mt	- Matouš	1Tm	- 1. Timotejovi
Mk	- Marek	2Tm	- 2. Timotejovi
L	- Lukáš	Tt	- Titovi
J	- Jan	Fm	- Filoménova
Sk	- Skutky apoštolské	Žd	- Židům
Ř	- Římanům	Jk	- Jakubova
1K	- 1. Korintským	1Pt	- 1. Petrova
2K	- 2. Korintským	2Pt	- 2. Petrova
Ga	- Galatským	1J	- 1. Janova
Ef	- Efezským	2J	- 2. Janova
Fp	- Filipským	3J	- 3. Janova
Ko	- Koloským	Ju	- Judova
1Te	- 1. Tesalonickým	Zj	- Zjevení
2Te	- 2. Tesalonickým		

Knihy deuterokanonické

Tób	- Tóbit - Tóbijáš	1Mak	- 1. Makabejská
Júd	- Júdit	2Mak	- 2. Makabejská
Est	- přídavky k Ester	3Mak	- 3. Makabejská
Mdr	- Kniha moudrosti	4Mak	- 4. Makabejská

Sír - Sírachovec
Bár - Báruk (a list Jeremjášův)
Da - přídavky k Danielovi

MMen - Motlitba Menašeova
3Ezd - 3. Ezdráš
4Ezd - 4. Ezdráš

Ostatní zkratky a vysvětlivky

H - hebrejsky
Ř - řecky
V - latinská Vulgáta
J - Jeruzalémská bible
Sz - Starý zákon
srov - srovnej
a, b - členění jednotlivých veršů na části
 α , β - podrobnější rozdělení částí veršů
n, nn - následující verš, verše

Poznámka: Při přepisu hebrejských výrazů nebyla brána v úvahu délka samohlásek.

Úvod

V židovské tradici je starozákonní kánon rozdělen na Tóru, pak následují Proroci (H. *nbiim*) a Spisy (H. *ktubim*). Proroci jsou členění na Přední (H. *nbiim rišonim*) a Zadní proroky (H. *nbiim acharonim*). U Zadních proroků stojí na začátku Velcí proroci (nikoli však významem, ale spíše rozsahem knih) Izajáš, Jeremjáš a Ezechiel a Malí proroci, kteří tvoří společně jednu knihu Dvanácti proroků, jak dokládá již kolem roku 190 př. n. l. Kniha Sírachovec (49,10).¹ Předpokládá se, že prorocký kánon mohl být ustanoven během Perské nadvlády přibližně okolo roku 323 př. n. l.

Ezechiel je povolán k prorocké činnosti v pátém roce Jójakínova exilu v Babylónii, sedm let před konečným pádem Jeruzaléma. Jeho proctví jsou zaznamenána v knize, která nese jeho jméno.

Jméno Ezechiel (H. *יְחֶזְקֵאל* *Jechezkel*, Ř. *Iezkiel*, V. *Ezechiel*) (srov. 1Pa 24,16), znamená „Bůh upevňuje“, „Upevní Bůh“ nebo „Ten, kterého Bůh upevní“ z kořene *ch-z-k*.

Babylónské zajetí bylo výsledkem několikerého obléhání Jeruzaléma Nebúkadnesarem, králem babylónským, a poslední kapitolou dějin Judského království.

Učenci dobu historie židovského národa dělí na dobu předexilní, exilní a poexilní. Zkáza asyrské říše společným náporům Médů a Babylóňanů roku 606 př. n. l. přinesla pouze časový odklad království Judskému.

Předpověď o zajetí obsahuje kniha Izajášova (6,11nn) a Micheáš jej lokalizuje do Babylónu (Mi 4,10). Podle babylónských zpráv už r. 701 odvedl Sancheríb, král asyrský, 200 150 osob do zajetí (srov. 2Kr 18,13), ale zajetí v pravém smyslu nastalo až roku 586 př. n. l. Vnější příčinou byla vazalská nespolehlivost judských králů, kteří se neustále obraceli po pomoci egyptské, přes důtklivé varování Jeremjášovo. Již v roce 605 př. n. l., když byl po bitvě u Karkemiše egyptský faraón Néko poražen, táhl korunní princ Nebúkadnesar Palestinou až ke hranici egyptské, se mohli judští vazalové přesvědčit o moci a významu mladého panovníka. Tehdy pobral chrámové nádoby, krále Jójakíma odvedl do zajetí spolu s některými šlechtici (2Pa 36,2-7 Jr 45,ln Dn 1,1-3).

Za Jójakína roku 597 př. n. l. došlo k obléhání Jeruzaléma (2Kr 24, 9nn) a k novým závazkům k říši babylónské. Král a jeho matka a ženy, knížata, 7000 bojovníků a navíc tesaři a kováři byli odvedeni do zajetí v Babylóně (2Kr 24,12nn). Roku 587 za judského krále

¹ RENDTORFF, Rolf. *Hebrejská bible a dějiny: Úvod do starozákonní literatury*. Jaroslav Vrbenský; Jiří Hoblík. 3. vydání. Praha: Vyšehrad, 2003. 376 s. Z německého originálu. ISBN 80-7021-634-4. s. 240.

Sidkijáše, kdy zvítězila v Jeruzalémě národní strana, spoléhající na pomoc Egypta, došlo k novému obléhání (2Kr 25,8). Jeruzalém byl dobyt v srpnu roku 586 př. n. l., hradby srovnány se zemí, Sidkijáš oslepen, a s mnohými obyvateli odveden do zajetí. „*Část chudiny země...*“ (2Kr 25,12) zůstala v zemi. Pět let poté byli další Judejci odvedeni do Babylóna (Jr 52,30). Podle Jr 25,11 (srov. Jr 29,7.9-11) mělo zajetí babylónské trvat 70 let (je to posvátné číslo, jež nutno chápat symbolicky, ne doslovně). Celkem bylo zavlčeno do Babylóna asi 50 000 Židů. Žili v koloniích po Babylóně, požívající dosti značné svobody (Jr 29,5n Ezd 2,65). Někteří z nich dosáhli dokonce vysokých postavení (Dn 2,48 Neh 1,11).

O jedné z těchto kolonií se zmiňuje Ez 3,15 (Tel Abíb u průplavu Kebar poblíž Nippuru). Židé v Babylóně se brzy uplatnili v obchodě a stali se zde důležitým obchodním činitelem. Židovští kněží a proroci (Jr 29,1 Ezd 1,5) se věnovali sbírání literárních dokumentů z minulosti svého lidu, zvláště zákonů, o nichž věřili, že je dal Izraeli sám Hospodin. Náboženství izraelské prošlo zvláštní změnou: Izraelité se stali Židy; na místo svobodného národa se samostatným státem, jak byl zřízen za Saula a zvláště od Davida, nastoupily židovská církev a sbor. Stát a církev, které byly až doposud nerozlučně spjaty, byly rozloučeny. Izrael, který od svého počátku měl být církví, posvětil se a tak si jej Bůh přivedl zpátky na vykázanou dráhu zánikem státní organizace. Náboženství židovské, zbavené pout národního státu, mohlo se nyní opět stát náboženstvím světovým. Izrael musel být zbaven své národní pýchy, aby mohl posloužit celému světu.

Roku 539 př. n. l. perský Kýros (Cyrus) dobyl Babylón a vydal rok po svém vítězství Kýrův edikt, který dovoloval židům návrat do vlasti (Ezd 1,1-4). Odvedených se v roce 538 př. n. l. vrátilo asi 43 000. Mnozí však už zůstali v Babylónu a tak vytvořili s Izraelci v bývalé Asýrii mohutnou židovskou diasporu, jež žila až do doby novozákonní (Sk 2,9).²

---

² NOVOTNÝ, Adolf. *Biblický slovník*. Praha: Kalich, 1992. 2 sv. (818, 1404 s.). Dostupný z [www: <http://www.cb.cz/praha2/bib_slovník_novotny.htm>](http://www.cb.cz/praha2/bib_slovník_novotny.htm). s. 55.

1. Datování událostí

Následující tabulka uvádí přehled událostí v knize Ezechiel, u kterých je uvedeno bližší určení období, do kterého dané časování spadá.³

	Verš	Rok	Měsíc	Den	Př. n. l.	Událost
1	1,1	30	4	5		Otevření nebes a Boží vidění
2	1,2	5	–	5	Červenec 593	Vidění Hospodinovy slávy, povolání proroka
3	3,16	Když uplynulo sedm dní				
4	8,1	6	6	5	Září 592	Vidění chrámových ohavností
5	20,1	7	5	10	Srpen 591	Věštba vynuceného odchodu
6	24,1	9	10	10	Leden 588	Začátek obležení Jeruzaléma
7	26,1	11	-	1	587 – 586	Věštba zničení Týru
8	29,1	10	10	12	Leden 587	Věštba zničení Egypta
9	29,17	27	1	1	Duben 571	Marné obléhání Týru, odškodnění v Egyptu
10	30,20	11	1	7	Duben 587	Věštba faraónovy záhuby
11	31,1	11	3	1	Červen 587	Přírovnání faraóna k padlému stromu
12	32,1	12	12	1	Březen 585	Žalozpěv nad faraónem
13	32,17	12	-	15	Březen 585	Nárek nad faraónem v šeu
14	33,21	12	10	5	Leden 585	Příjezd uprchlíků se zprávami o pádu Jeruzaléma
15	40,1	25	1/7	10	Duben/říjen 573	Vidění budoucího chrámu

¹ 1,1 *Třicátého roku ve čtvrtém měsíci, pátého dne toho měsíce, když jsem byl mezi přesídlenci u průplavu Kebaru, otevřela se nebesa a měl jsem různá vidění od Boha.*

V úvodu knihy nacházíme první datování událostí, které začíná „Třicátého roku“. Tento rok je sporný a někteří vykladači ho označují za možných 30 let od Jósijášovy reformy v roce 622/621 př. n. l. Jiný výklad nabízí, že Ezechiel byl povolán za proroka ve věku 30 let, kdy podle Nu 4 začínala kněžská služba. Stejně na datum nahlíží i Origenes (3. stol. n. l.), a Hieronymus (kolem r. 400) dokonce tímto rokem míní věk čtenáře, který smí číst tento text.

³ *ENCYCLOPAEDIA JUDAICA: Second Edition.* Fred Skolnik. [s.l.]: Thomson Gale. 2007. 22 volume. ISBN 978-0-02-865928-2. Vol. 6. s. 636.

² 1,2 *Pátého dne toho měsíce, byl to pátý rok přestěhování krále Jójakína,*

Lze se domnívat, že pátý rok po přestěhování krále do zajetí v Babylónu by odpovídal roku 593 př. n. l., k první deportaci došlo roku 597 po vzpouře Jójakínova otce Jójakíma.

³ 3,16 *Když uplynulo sedm dní, stalo se ke mně slovo Hospodinovo:*

Pokud budeme sedm dní, které uplynuly od Ezechielova návratu k přesídlencům na řece Kebar odvozovat do verše 1,2, mohlo by se jednat o shodnou dobu, červenec roku 593 př. n. l.

⁴ 8,1 *Šestého roku v šestém měsíci, pátého dne toho měsíce, jsem seděl ve svém domě a přede mnou seděli judští starší. Tam na mne dolehla ruka Panovníka Hospodina.*

Uvedený šestý rok může znamenat dobu od povolání Ezechiela za proroka, nebo také šestý rok do deportace v roce 597 př. n. l.

⁵ 20,1 *Sedmého roku, pátého měsíce a desátého dne toho měsíce, přišli někteří z izraelských starších dotazovat se Hospodina a posadili se přede mnou.*

Datování setkání je pravděpodobně počítáno od deportace krále Jójakína (srov. 33,21 2Kr 24,12). Na toto datum se podle některých vykladačů vztahuje i sedmdesát let zajetí (Jr 25,11n. 29,10).

⁶ 24,1 *I stalo se ke mně slovo Hospodinovo v devátém roce, desátého měsíce, desátého dne toho měsíce:*

Hospodin vyzývá proroka, aby si tento den zapsal, neboť se jedná o den, kdy napadl babylónský král Jeruzalém. Jedná se dobu mezi koncem roku 589 a začátkem 588 př. n. l. (srov. 2Kr 25,1).

⁷ 26,1 *V jedenáctém roce, prvního dne měsíce, stalo se ke mně slovo Hospodinovo:*

Týr byl na začátku 6. Století mocné obchodní město. Měl velký podíl na všech pokusech o svržení babylónské nadvlády, které předcházely událostem z roku 597 př. n. l. Později Jeruzalém, který býval jeho spojencem opustil a radoval se z jeho pádu.⁴

⁴ Skupina překladatelů pod patronací České dominikánské provincie. *Jeruzalémská bible: Ezechiel, Daniel*. 1. pracovní vydání. Praha: KRYSTAL OP, s.r.o., 2005. 117 s. ISBN 80-85929-74-0. s. 43.

⁸ 29,1 *V desátém roce, dvanáctého dne desátého měsíce, stalo se ke mně slovo Hospodinovo:*
Výrok proti je datován přesně a jedná se o desátý rok zajetí krále Jójakína, tedy o rok 587 př. n. l.

⁹ 29,17 *Ve dvacátém sedmém roce, prvního dne prvního měsíce, stalo se ke mně slovo Hospodinovo:*

Zde je najednou uveden dvacátý sedmý rok a tomu odpovídá 571 př. n. l. Jedná se o nejpozději datované prorocké slovo v knize Ezechiel.

¹⁰ 30,20 *V jedenáctém roce, sedmého dne prvního měsíce, stalo se ke mně slovo Hospodinovo:*

Pokračování poselství proti Egyptu je situováno do doby těsně před pádem Jeruzaléma na přelomu roku 587 a 576 př. n. l.

¹¹ 31,1 *Jedenáctého roku v třetím měsíci, prvního dne toho měsíce, stalo se ke mně slovo Hospodinovo:*

Stejně jako v počátku výroků proti Egyptu (29,1), tak i zde při ohlášení soudu egyptskému králi a jeho zemi je uvedeno přesné datum, 1. den, třetího měsíce roku 11. po zajetí a přesídlení (srov. 33,21).⁵

¹² 32,1 *Dvanáctého roku ve dvanáctém měsíci, prvního dne toho měsíce, stalo se ke mně slovo Hospodinovo:*

Pokud bychom zde uvedené datování srovnali s 31,1, dostali bychom datum o rok a půl pozdější, odpovídající únoru – březnu roku 585 př. n. l.

¹³ 32,17 *Dvanáctého roku, patnáctého dne téhož měsíce, stalo se ke mně slovo Hospodinovo:*

Rok i měsíc je shodný měsíc s veršem 32,1 a mohlo by se proto jednat o březen roku 585 př. n. l.

---

⁵ Starozákonní překladatelská komise. *Výklady ke starému zákonu IV.: Knihy prorocké.* Vydání 1. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1998. 871 s. ISBN 80-7192-274-9. s. 523.

¹⁴ 33,21 *Dvanáctého roku našeho přesídlení, v desátém měsíci, pátého dne toho měsíce, přišel ke mně jeden z těch, kdo vyvázli z Jeruzaléma, se slovy: "Město je vybito!"*

K Ezechielovi přichází posel, aby mu oznámil pád Jeruzaléma. Večer před tím na prorokovi spočinula ruka Hospodinova a otevřela mu ústa, přestal být němý.

¹⁵ 40,1 *Desátého dne toho měsíce na začátku roku, dvacátého pátého roku našeho přesídlení a čtrnáctého roku po dobytí města, právě toho dne spočinula na mně ruka Hospodinova a uvedl mě tam.*

Zde je datum počítáno od začátku přesídlení, měsíc je označen jako počáteční v roce. Jde zřejmě o počátek jarní rovnodennosti, podle některých dokonce i zimní rovnodennosti. To byla doba hodů beránka a oslava vyjití z Egypta (Ex 12,3). V Babylónii se ve stejném období slavila novoroční slavnost na počest boha Marduka.⁶

---

⁶ Starozákonní překladatelská komise. *Výklady ke starému zákonu IV.: Knihy prorocké*. Vydání 1. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1998. 871 s. ISBN 80-7192-274-9. s. 549.

2. Vidění

V knize Ezechiel je možné najít čtyři velká prorocká vidění:⁷

1,1 – 3,15

1,1	–	1,28	Vidění Hospodinovy slávy
2,1	–	3,9	Vyslání k službě
3,10	–	3,15	Ezechiel strážcem Izraele

8,1 – 11,25

8,1	–	8,18	Znesvěcení chrámu modloslužbou
9,1	–	9,11	Trest začne do chrámu
10,1	–	10,22	Hospodinova sláva nad cheruby
11,1	–	11,13	Soud nad předáky lidu
11,14	–	11,25	O návratu přesídlených

37,1 – 37,14 Údolí suchých kostí

40, 1 – 48,35 Nový Jeruzalém

40,1	–	40,27	Prostor kolem chrámu
40,28	–	40,37	Nádvoří a brány
40,48	–	40,46	Obětní stoly a kněžské komory
40,47	–	42,20	Rozměry chrámu a jeho příslušenství
43,1	–	43,12	Příchod Hospodinovy slávy
43,13	–	43,27	Oltář
44,1	–	44,5	Východní brána
44,6	–	44,31	O chrámové službě
45,1	–	45,8	Svatý díl Hospodinův a díl knížete
45,9	–	46,15	Práva a povinnosti knížete
46,16	–	46,24	Dědičný podíl knížete
47,1	–	47,12	Chrámový pramen

⁷ Bible: Písmo svaté Starého a Nového zákona. Český ekumenický překlad. 12. vydání. Praha: Česká biblická společnost, 2001. 1580 s. ISBN 80-85810-28-X.

47,13	–	47,23	Pomezí země
48,1	–	48,7	Podíl severních kmenů
48,8	–	48,22	Díl Hospodinův
48,23	–	48,29	Podíl jižních kmenů
48,30	–	48,35	Městské brány a jméno města

2.1 Situování vidění

2.1.1 Ezechiel povolán za proroka

Ezechiel se nacházel u průplavu Kebaru mezi přesídlenci, když na něj poprvé dopadlo Hospodinovo slovo a tím se Ezechiel stal vyvoleným prorokem. Ve verši 1,3 se opět opakuje místo vidění, tentokrát je kromě průplavu Kebar zmiňována i Kaldejská země, kde se průplav nachází.

Kebar je řeka v Kaldejské zemi (1,3), kde byli umístěni někteří Izraelci v době zajetí a kde Ezechiel měl několik významných vidění (1,1. 3,15.23). Kebar (H. כְּבָר *kvar*) je kanál řeky Eufrat, který jí opouští blízko Babylónu a vrací se do ní nedaleko Nippuru⁸, asi šedesát mil jižně. Kanál Kebar, bývá zmiňován v souvislosti s Chabórem u řeky Gózan, kde byla také část zajatců (2Kr 17,6), jde však o pouhý dohad.

Kaldejská země (H. אֲשֶׁר־בְּכַשְׂדִּים *kasdim*) označovala území jižní Mezopotámie, v době Babylónské říše tak byla označena celá země. Z Kaldejské země z města Uru povolal Hospodin Abrama (srov. Gn 11,28.31).

2.1.2 Vidění chrámu

Ezechiel sedí ve svém domě a okolo něho sedí judští starší (8,1). Hospodin ho přenáší k vnitřní bráně chrámu v Jeruzalémě, obrácené na sever, kde vidí ohavnosti páchané izraelským domem. Dostává se ke vchodu na nádvoří, kde je otvor ve zdi (8,3). Prokopává tento otvor a vidí další projevy modloslužby. Hospodin Ezechiela provádí po různých místech chrámu, kde vidí mnoho ohavností. U severní brány vidí ženy oplakávající Tamúza, na

⁸ Starozákonní překladatelská komise. *Výklady ke starému zákonu IV.: Knihy prorocké*. 1. vydání. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1998. 871 s. ISBN 80-7192-274-9. s. 446.

vnitřním nádvoří při vchodu do chrámu, se muži klaní východním směrem ke slunci (8,16).

Duch Hospodinův proroka přenáší k východní bráně chrámu, kde pětadvacet mužů vymýšlí ničemnosti (11,1). Po vidění a prorokování nad obyvateli Jeruzaléma je duchem přenesen zpět do Kaldejska k přesídlencům (11,24).

2.1.3 Údolí suchých kostí

Prorok je Hospodinovým duchem vyveden doprostřed pláň plné kostí. Přesněji místo určeno není a můžeme si tedy jen představovat, kde lze toto místo nalézt. Víme však, že pro Hospodina není žádný problém přenést proroka na místo a zpět (srov. 3,12.14. 11,1.24).

2.1.4 Nový Jeruzalém

Ezechiel oznamuje ve verši 40,1 „...*vedl mě tam.*“ Místo, kam ho Hospodin uvedl, se dozvídáme až v následujícím verši. Ezechiel je zaveden do izraelské země na velmi vysokou horu, na které je z jihu zbudováno „cosi“ jako město. Následuje popis města, kterým Ezechiela provádí muž s prutem a měří s ním rozměry částí tohoto města a poté i chrámu (41,1).

Prorok je mužem přiveden ke komorám pro kněží (42,1) a po jejich pohledce s komentářem průvodce přichází k bráně směřující na východ (43,1). Zde vidí se od východu blížít Hospodinovu slávu (srov. 1,28). Vnější brána do svatyně, obrácená na východ, bude stále zavřená. Je to brána skrze, kterou vstoupil Bůh Izraele (44,2).

V dalším procházení je Ezechiel přiveden ke vchodu domu, odkud vytéká k východu voda, teče dolů do Araby a vlévá se do moře (47,8). Vyjmenováním ohraničení území pro dědičný podíl pro dvanáct izraelských kmenů do všech světových stran, je určena budoucí země. Hospodin o ní prohlašuje, že je to země, o níž zvedl ruku k přísaze, že jí dá vašim otcům (47,14).

2.2 Oslovení a stav proroka

Některé z často se opakujících výroků jsou rozebírány dále. Vybrány byly na základě významu, kterého jsou nositeli a zaslouží si se o nich alespoň zmínit. Dalším kritériem pro výběr byla četnost jejich výskytu v knize Ezechiel.

2.2.1 Slovo Hospodinovo

Stalo se slovo Hospodinovo (H. הַיָּהוָה דְּבַר־יְהוָה *haja devar JHVH*), se vyskytuje poměrně často nejen v knize Ezechiel, ale i v celém Starém zákoně (srov. Gn 15,1.4 Jer 1,2.4). Pro Ezechiela i pro Jeremjáše, je nejčastější výrok stalo se ke mně slovo Hospodinovo, (H. וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֵלַי *vajehi devar JHVH elaj*) způsobem komunikace Boha s člověkem, či spíše prorokem. Samotný hebrejský výraz דְּבַר *davar* znamená slovo, věc nebo událost a ve spojení se slovem Hospodina představuje prorockou formuli pro hlásání Božího slova úst proroka k izraelskému lidu.

1,3 הַיָּהוָה דְּבַר־יְהוָה אֶל־יְחִזְקִאל בֶּן־בוּזִי

událo se slovo Hospodinovo ke knězi Ezechielovi, synu Buziho

Zde se nám oznamuje, ke komu se slovo Hospodinovo stalo. Jde o kněze Ezechiele, který se synem Buziho a dále se popisuje i místo, kde se mu proroctví stalo.

3,16. 6,1. 7,1. 11,14. 12,1.17.21.26. 13,1. 14,2.12. 15,1. 16,1. 17,1.11 18,1. 20,2. 21,1. 6.13.23. 22,1.17.23. 23,1. 24,15. 25,1. 27,1. 28,1.11.20. 30,1. 33,1.23. 34,1. 35,1. 36,16. 37,15. 38,1

וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֵלַי

I stalo se ke mně slovo Hospodinovo:

Tato formulace je nejčastěji použitým spojením Hospodinova slova. V stejném tvaru ho nalezneme také u Jeremjáše (6x) a jednou u Zacharjáše.

12,8 וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֵלַי בַּבֹּקֶר לְאָמֹר

Za jitra se ke mně stalo slovo Hospodinovo:

13,2 שְׁמַעוּ דְבַר־יְהוָה

Slyšte slovo Hospodinovo!

Ezechiel se má obrátit k falešným prorokům, kteří neprorokují svým srdcem, ale jen sami od sebe. Sloveso slyšte (H. שְׁמַעוּ *šimu*) se objevuje v imperativu a zdůrazňuje naléhavost přestat poslouchat falešné proroky a obrátit se zcela k Hospodinovi a důvěřovat slovům, která mluví.

16,35 לָכֵן זֹנָה שְׁמַעִי דְבַר־יְהוָה

Proto slyš, nevěstko, slovo Hospodinovo!

Imperativ singuláru femina zde opět značí naléhavost výroku k tomu, koho oslovuje.

21,3 שְׁמַע דְבַר־יְהוָה

Slyš Hospodinovo slovo!

Sloveso slyš je zde použito v imperativu singuláru maskulina, znovu pro zdůraznění síly Hospodinova slova.

24,1 וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֵלַי בַּשָּׁנָה הַתְּשִׁיעִית בַּח דָּשׁ הָעֵשְׂרִי בְּעָשׂוֹר לַח דָּשׁ

I stalo se ke mně slovo Hospodinovo v devátém roce, desátého měsíce, desátého dne toho měsíce:

Datování Ezechielova proroctví v souvislosti se slovem Hospodina, které je zde přesně určeno, je vysvětleno v dalším verši. Prorok si má napsat jméno toho dne (srov. 24,2), jde totiž o den, kdy babylónský král napadl město Jeruzalém.

34,7 לָכֵן רֹעִים שְׁמַעוּ אֶת־דְבַר יְהוָה

Slyšte tedy, pastýři, slovo Hospodinovo:

Obdobná výzva k pastýřům, kteří mají poslouchat slovo Hospodinovo, se opakuje ve verši 34,9. Pastýři představují především judské krále, kteří svůj lid pochybnou politikou, podporováním modloslužby a nedbáním zákona přivedli do záhuby. Ezechiel má na mysli také nevěrné kněze, falešné proroky a všechny, kteří ve svém vlivném postavení nebyli příkladem.⁹

37,4 הָעֲצָמוֹת הַיְבֵשׁוֹת שְׁמַעוּ דְבַר־יְהוָה

Slyšte, suché kosti Hospodinovo slovo

Hospodin a jeho slovo se zde obrací na proroka, aby prokoval nad velkým množstvím suchých kosti. Po prorokování se kosti začnou za rachotu a dunění pohybovat k sobě a spojovat se, obalí se masem. Ezechielovi se před jeho zraky utváří člověk, ale zatím je to jen tělo. Duch Hospodinův vstoupil do těch těl po prokování, od čtyř větrů zadul duch a těla ožila do velikého vojska. Toto vojsko představuje lid izraelský, který Hospodin navzdory

⁹ Starozákonní překladatelská komise. Výklady ke starému zákonu IV.: Knihy prorocké. 1. vydání. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1998. 871 s. ISBN 80-7192-274-9. s. 531.

všemu pochybování oživí a přivede ho do jeho země.

2.2.2 Hospodinova ruka

Hospodinova ruka (H. יָד־יְהוָה *jad JHVH*) spočívá na prorokovi Ezechielovi a pak má vidění. Tento často užívaný obrat označuje u Ezechiela extázi.¹⁰ Někdy bývá tento stav přirovnáván k epileptickému záchvatu, kdy u proroka ve vytržení mu dokonce jde pěna z úst.

1,3 יְהוָה יַעֲלֵיוּ שָׁמַיְם יְד־יְהוָה

Tam na něm spočinula Hospodinova ruka

3,14 יְד־יְהוָה עָלַי חֲזָקָה

ale Hospodinova ruka na mně pevně spočívala

V textu knihy Ezechiel se výraz těžký nebo pevný (H. חֲזָקָה *chazaka*) vyskytuje v souvislosti se slovem ruka (H. יָד *jad*) ve verších 20,33.34, ve kterých však ruka Hospodinova nespočívá na prorokovi, ale prostřednictvím Hospodina přikazuje Ezechielovi, aby lidu Izraele, vyřídil slova Hospodina, že nad nimi bude vládnout silnou rukou a vztyčenou paží, a že je shromáždí a vyvede z cizích zemí.

3,22 יְהוָה יַעֲלֵיוּ שָׁמַיְם יְד־יְהוָה וַיֹּאמֶר אֵלַי קוּם צֵא

I spočinula tam na mně Hospodinova ruka a řekl mi: vstaň a jdi

Po vytržení proroka z extáze způsobené Hospodinovu blízkou přítomností je Ezechiel probuzen z vytržení a dostává příkaz vstát a jít. Má jít na pláň, kde k němu bude mluvit Hospodin.

8,1 וַתִּפֹּל לִי עָלַי שָׁמַיְם יְד־אֲדָנַי יְהוָה

Tam na mne dolehla ruka Panovníka Hospodina.

Na Ezechiela dokonce doléhá tato ruka těžce: „...*tehdy na mě těžce spočinula ruka*

¹⁰ Skupina překladatelů pod patronací České dominikánské provincie. *Jeruzalémská bible: Ezechiel, Daniel*. 1. pracovní vydání. Praha: KRYSTAL OP, s.r.o., 2005. 117 s. ISBN 80-85929-74-0. s. 5.

Panovníka Hospodina.”¹¹ V hebrejském textu se však o těžkém, nebo pevném dopadu ruky nepíše. (srov. 3,14)

33,22 יָד־יְהוָה הִיָּתָה אֵלַי בְּעָרָב
spočinula na mně ruka Hospodinova

37,1 הִיָּתָה עָלַי יָד־יְהוָה
Spočinula na mně ruka Hospodinova

40,1 הַיּוֹם הַזֶּה הִיָּתָה עָלַי יָד־יְהוָה וַיָּבֵא אֹתִי שָׁמָּה
právě toho dne spočinula na mně ruka Hospodinova

Hospodinova moc působí na proroka nezávisle na jeho vůli, zde přímo s přesným datováním (srov. 40,1a).

2.2.3 Lidský synu

Hospodin oslovuje proroka lidský synu (H. בֶּן־אָדָם *ben adam*). Oslovení je u Ezechiela velmi časté, vyskytuje se zde více než 80x (srov. 2,1.3.6), v knize Jeremjáš je lidský syn (srov. Jr 49,18.33) výrazem pro člověka obecně. Prorok slyší hlas Hospodina, který k němu mluví a takto ho oslovuje, a i když je prorok, a má dar vidět a slyšet více než ostatní. Přesto všechno stejně jako žádný jiný člověk nemůže Hospodina spatřit.

2.2.4 Toto praví Panovník Hospodin

Další promluvou Hospodina ke knězi je „Toto praví panovník Hospodin“ (H. כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה *ko amar Adonaj Elohim*), tento výrok je jen v Ezechielovi více než 120x (srov. 2,4. 3,11.27). Tento výrok představuje pro ty, kterým je prostřednictvím proroka oznamován, důrazné upozornění, jistě i příkaz, aby bylo zachovááno a dodržováno to co bylo vysloveno.

¹¹ Skupina překladatelů pod patronací České dominikánské provincie. *Jeruzalémská bible: Ezechiel, Daniel*. 1. Pracovní vydání. Praha: KRYSTAL OP, s.r.o., 2005. 117 s. ISBN 80-85929-74-0. s. 12.

2.2.5 Poznáte, že já jsem Hospodin

Poznáte, že já jsem Hospodin (H. **וַיִּדְעֶתְכֶם כִּי־אֲנִי יְהוָה** *vidatem ki ani JHVH*), používá Ezechiel, když vyhrožuje 6,7.10.13. 7,4.9.27 atd.

2.2.6 Výrok panovníka Hospodina

Výrok panovníka Hospodina (H. **אֲדֹנָי יְהוִה** *neum Adonaj JHVH*) se vyskytuje ve Sz 360x, ale jen 20x mimo prorocké knihy. V Ezechielovi ho najdeme 93x a v Jeremjášovi+ dokonce 167x. V Jeremjášovi 23,21 je použit dvakrát, vyslovuje Hospodin jednou přímo a podruhé v souvislosti s falešnými proroky, kteří svoje slov vydávají neoprávněně za Hospodinovo. Obdobně je tomu v 13,7, kde je výrok Hospodinův vydáván za jeho slova, přestože on nepromluvil.

5,11. 14,16.18.20. 16,48. 17,16. 18,3. 20,31.33. 33,11. 34,8. 35,5.11

אֲדֹנָי יְהוִה

jako, že jsem živ je výrok Panovníka Hospodina

3. Výklad Ezechielových vidění

3.1 Ezechiel povolán za proroka (1 - 3,15)

3.1.1 Struktura

1,1–28ba	Ezechielovo vidění Boha
1,1	Úvod
1,2–3a	Časové vyjasnění a hlavní představení
1,3b–4	Zjevení Boha v bouři, ohni a záři
1,5–12	Okřídlené bytosti, které létají
1,13–14	Oheň a aura v bouři zjevení Boha
1,15–21	Kola, která se mohou pohybovat
1,22–25	Nebeská klenba – plošina a zvuk vytvářený létajícími křídly
1,26–28a	Trůn a božská podstata; oheň a aura
1,28ba	Závěr
1,28bβ–3,11	Ezechielova zpráva od Boha
1,28bβ–2,7	Počátek činnosti proroka
2,8–3,3	Nařízení
3,4–11	Potvrzení
3,12–15	Ezechielovo přenesení ¹²

Jiné rozdělení veršů, podrobnější s rozbohem přímo na jejich jednotlivé části uvádí ve svém komentáři HALS¹³. Verše v kapitolách 1,1–3,15 rozděluje nejprve na čtyři základní oddíly (1,1-3 1,4-28a 1,28b-3,11 3,12-3,15), které pak dále člení a rozbírá na menší úseky veršů.

Uvedení knihy a úvod vidění trůnu

1,1–3

¹² ALLEN, L. C. (1998). *Vol. 28: Word Biblical Commentary: Ezekiel 1-19* (electronic ed.). Logos Library System, Word Biblical Commentary. Dallas: Word, Incorporated.

¹³ HALS, Ronald. M. *Ezekiel*. Michigan: William B. Eerdmans Publishing Co. 1989. 363 s. *The Forms of the Old Testament Literature*, Vol. 19. ISBN 0-8028-0340-7.

<i>Záznam vidění Hospodinovy slávy a úvod prorokova povolání</i>	<i>1,4–28a</i>
I. Úvodní popis	4
A. Vidění	4aα
B. Souhrnný popis toho, co viděl	4aβγδb
II. Přesný popis	5–28aαβ
A. Čtyři živé bytosti	5– 4
B. Kola	15–21
C. Křišťálové pódium	22–25
D. Postavy trůnu	26–28aαβ
III. Souhrnné pojmenování toho všeho: Hospodinova sláva	28aγ
<i>Povolání a uvedení proroka</i>	<i>1,28b–3,11</i>
I. Změna oslovení od Hospodina	1,28b
II. Řada adresování Hospodina	2,1–3,11
A. První adresování	1–2
B. Následek	2
C. Druhé adresování	3–5
D. Třetí adresování	6–7
E. Čtvrté adresování	8
F. Následek	9–10
G. Páté adresování	3,1
H. Následek: vyhovění (viz. 2,8b)	2
I. Šesté adresování	3a
J. Následek	3b
K. Sedmé adresování	4–9
L. Osmé adresování	10–11
<i>Prorokův návrat k jeho lidu</i>	<i>3,12–3,15</i>
I. Zpráva o odchodu Hospodinovy slávy	12–13
A. Prorok vyneseny Duchem	12aα
B. Slyšení slávy vycházející ze svého místa	12aβa
C. Zvuk křídel a kol	13
II. Prorokův návrat k přesídlencům	14–15
A. Přenesení Duchem	14a
B. Pocity	14bα
C. Příčina: Hospodinova ruka	14bβ

D. Příchod na řeku Kebar	15a
E. Sezení zde sedm dnů	15b

3.1.2 Výklad

3.1.2.1 Uvedení knihy a úvod vidění trůnu

Když bychom znovu použili členění úvodu Ezechielovy knihy a jeho vizí podle HALSE¹⁴, uvidíme, jak detailně je tento úvod rozdělen na úseky. Pro svůj výklad jsem použil nadpisy oddílů a v rozboru textu i částečně převzal členění na jednotlivé verše a jejich části.

Uvedení knihy a úvod vidění trůnu	1,1–3
Datum: rok, měsíc a den	1aα
Umístění: exil, řeka	1aβ
Událost: otevření nebes	1ba
Následek: měl jsem různá vidění	1bβ
Datum: den	2a
Datum: rok shodný s Jójakínovým exilem	2b
Prorocká formulace	3aα
Rod a povolání	3aβ
Umístění: Babylón, řeka	3aγ
Ruka Hospodina	3b ¹⁵

Kniha začíná datem¹⁶, kdy je Ezechiel mezi přesídlenými a otevírají se mu nebesa.

V úvodních verších se zdá, že jsou vedle postaveny dva různé úvody do Ezechielova působení. Ve verši 1 prorok mluví v první osobě, která potom pokračuje i dále v knize. Tím je pravděpodobně míněno vlastní představení prorokovo. Naopak ve verši 3 je neosobní určení identity proroka „...*ke knězi Ezechielovi, synu Buziho*...“ a popis místa¹⁷, kde se prorok v dané

¹⁴ HALS, Ronald. M. *Ezekiel*. Michigan: William B. Eerdmans Publishing Co., 1989. 363 s. The Forms of the Old Testament Literature, Vol. 19. ISBN 0-8028-0340-7. s. 12, 17.

¹⁵ Ibid s. 11.

¹⁶ Podrobněji k datování události s. 11 této práce

¹⁷ Popis místa více s. 14 této práce

chvíli nachází. Jedno z možných vysvětlení je, že tento úvod sloužil jako úvod k dalším prorockým spisům např. Jer, Oz, Jl, Mi, Sf, Ag, Za a pochází z úpravy editora. Reprezentuje to případy obvyklého datování (srov. Jr 1,2 Oz 1,1 Mi 1,1). Datum není ve verši zmíněno, neboť ho editor našel ve verši 2.¹⁸ V některých verzích bývá také obrat „*Tam na něm, spočinula...*“ překládán *na mně*, tím by mohlo dojít k spojení s veršem 4.

Nebesa (H שָׁמַיִם *šamajim*) lze rozdělit do dvou kategorií, jednou z nich je nebe fyzikální a druhá, kterou je nebe jako Boží příbytek. První kategorie nebe zahrnuje vše co je nad zemí, nebe a země společně představují vesmír (Gn 1,1), přinášejí vodu (Gn 8,2), sníh (Iz 55,10), mráz (Jb 38,29), oheň (2Kr 1,10), rosu (Dt 33,13) a dunění (1Sa 2,10). Drží slunce, měsíc, planety a hvězdy (Gn 1,14. 15,5 Iz 14,12 Am 5,26). Zacharjáš 2,10 mluví o čtyřech nebeských větrech a Žalm 135,6 říká, že Hospodin činí, co chce na nebesích a na zemi.

Nebesa vypravují o slávě Boží (Ž 19,2), hlásají jeho spravedlnost (Ž 50,6) a chválí ho (Ž 69,35).

3.1.2.2 Vidění Hospodinovy slávy a úvod prorokova povolání

Ezechiel vidí, jak se ze severu se přihnul bouřlivý vítr, mračno, šlehající oheň a záře, která je umocněna uprostřed ohně třpytem oslnivého vzácného kovu (1,4).

Sever (H. צָפוֹן *cafon*), kde se podle kenaanské mytologie shromažďovali bozi. Hora, na které se shromažďovali nesla jméno *cafan* (úkryt, skrýš), zde jako nejvyšší kraloval Baal. *cafan* může představovat i vlastní jméno. Hora bývá běžně spojována s Mount Casius, Jebel el Aqra`, severně od Ras Šamra.

Ezechiel je ohromen touto bouří uprostřed ní v oblaku vidí Hospodinovu nádheru. Vidí šlehající oheň a uprostřed něho třpyt oslnivého vzácného kovu. Tento kov¹⁹ (H. חַשְׁמַל *chašmal*), se objevuje dále v 1,27. 8,2. V Jeruzalémské bibli je tento kov přímo pojmenován a mluví se o něm jako o leštěném bronzu²⁰. Za tímto třpytem, uprostřed něho, vystupují čtyři

¹⁸ COOKE, G. A. *The book of Ezekiel*. Editors Driver S. R., Plummer A., Briggs C. A. Edinburgh: T. & T. Clark, 1936. 558 s. The International Critical Commentary. s. 6.

¹⁹ Tajemný *chašmal*, je vykládán v Chagiga (13a-b) jako oheň tryskající z draků. Překladaťelé ho nazývají jantar nebo galenit (olověná ruda), zatímco v moderní hebrejštině znamená toto slovo elektřinu (srov. S. Munk (ed.), *Guide des égarés*, 2 (1961), 229 n. 4).

²⁰ *Jeruzalémská bible: Ezechiel, Daniel*. 1. pracovní vydání. Praha: KRYSTAL OP, s.r.o., 2005. 117 s. ISBN 80-85929-74-0. s. 5.

bytosti podobné člověku, se čtyřmi tvářemi a čtyřmi křídly. Jejich ruce jsou lidské umístěné pod křídly na čtyřech stranách, každá z bytostí má čtyři křídla a čtyři tváře.

Podoba (H. דְּמוּת *dmuť*), která je ve Sz použita jen 26x, je určitě zajímavé slovo. Objevuje se v části Ezechielových viděních (1,5.10.13.16.22.26.28. 10,1.10.21.22) a často bývá spojena se slovem „vzhled jako“ (H. כְּמִרְמָרֵם *kemare*). Ezechiel je velmi opatrný vyslovit, že viděl Boha, ale pouze on viděl podobu Boha nebo doprovod, který ho obklopuje, podobně i Izajáš ve svém prorocství (Iz 6,1) říká, že viděl Panovníka.

Živé bytosti (H. חַיִּוֹת *chajot*) mají rovné nohy, chodidla jsou podobné býčím a jiskří jako by byla z kovu, z leštěného bronzu (H. נְחֹשֶׁת *nchošet*), ve Sz objevuje asi 140x (1,7).

Jejich tváře jsou ve verši 10 popisovány jako podobné tváři lidské, zleva tváři lví, zprava býčí a jsou zde uváděna také tváře orlí. Ve verši 10,14 je pořadí tváři pozměněné cherubova, lidská, lví a orlí. Tady se již nemluví o tváři býčí a v popisu ji nahradila tvář cheruba.

V Novém zákoně v knize Zjevení se objevují ve 4,6 „... čtyři živé bytosti plné očí zpředu i zezadu“ a výjev pokračuje veršem 7 „První podobná lvu, druhá býku, třetí měla tvář člověka, čtvrtá byla podobná letícímu orlu.“ Zde se opět vrací motiv tváře býčí, která se v Ezechielovi objevuje jen jednou, a to v již zmiňovaném verši 1,10.

Křesťanští autoři přirovnávají tyto tváře ke čtyřem evangeliím, Matouš – lev, Marek – lev, býk – Lukáš a Jan – orel. Jiní zaměňují lva – Lukáš a býka – Marek. V rabínské literatuře představuje symbolika čtyř tváří: člověk je nejvýše postavený mezi zvířaty, orel zaujímá nejvyšší místo mezi ptáky, býk mezi domácími zvířaty a lev je vůdcem mezi divokými zvířaty.²¹

Ve verších 1,6-1,18 se objevuje číslovka čtyři v souvislosti s popisem Ezechielova vidění celkem 8x. Význam čísla čtyři je pravděpodobně odvozen ze čtyř světových stran na kompasu (podle některých učenců z vrcholů čtverce). Číslo je považováno za posvátné v různých částech světa a znamená, úplnost a dostatek. Čtyři řeky vytékají ze zahrady Eden (Gn 2,10), Jiftáchovu dceru oplakávají izraelské dívky každý rok po dobu čtyř dnů (Sd 11,40). V Jeremjášovi 15,2 se lidé se dělí do čtyř skupin, z nichž každá je vystavena jinému druhu katastrofy. V dalším verši je kategorie meč rozdělena do čtyř fází. Existují čtyři větry, čtyři končiny nebes (Jer 49,36), čtyři přísné soudy (14,21), a čtyři rohy, které rozmetají Judu (Za

²¹ COOKE, G. A. *The book of Ezekiel*. Editors Driver S. R., Plummer A., Briggs C. A. Edinburgh: T. & T. Clark, 1936. 558 s. The International Critical Commentary. s. 12.

2,1). Číslo čtyři se objevuje při měření vybavení ve svatyni (Ex 25nn.36nn) a chrámu (1Kr 7). Držitelé Božího trůnu jsou čtyři (1,10), a čtyři vozy vyjíždějí ze dvou hor (Za 6,1-8). Násobky čtyř jsou zřetelné v délce ve svatyni - 28 loket (Ex 26,2), v čísle 400 (Gn 15,13 Sd 21,12) a v ještě větším násobku 400 000 (Sd 20,2.17 2Pa 13,3).²²

Každá bytost má čtyři křídla, kterými se vzájemně přimykají. Tato křídla vydávají zvuk mnohých vod, jako hřmění a válečný tábor (1,24). Ve Zj 4,8 mají bytosti křídel šest.

Slovo duch (H. רִיחַ *ruach*) znamená v hebrejském jazyce vítr, duch, ale i duši nebo vanutí. Ve verši 4 označuje vítr s přídomek bouřlivý a dále 1,12.20.21 se mluví o duchu. V kabalistické a rabínské tradici představuje *ruach* jednu z forem duše, nejnižší formu ze tří²³ a tato duše je spojená a fyzickým tělem.

Ve verši 11 se objevuje slovo dělit (H. פְּרֹדוֹת *perudot*), kořen *p-r-d* se ve Sz objevuje 26x v různých slovesných kmenech, ale v qalu pouze zde.

Popis vzhledu a vybavení kol nám ukazuje důmyslný „mechanismus“ jakým jsou kola sestrojena. Třpytí se jako chryzolit a jsou si navzájem podobné, pohybovala se volně na všechny strany a nemusela zatáčet při jízdě. Pomocí čtyř tváří se pohybovala podle pokynů ducha Hospodina. Kola (H. אֲפָנִים *ofan*) jejichž popis se objevuje ve Sz 35x z toho je 22x najdeme v knize Ezechiel, najdeme nejčastěji ve spojení s vozem (srov. Ex 14,25 Na 3,2 Ez 1,15nn).

Kola se třpytí jako drahokam chryzolit (H. תַּרְשִׁישׁ *taršiš*), který je uveden i při popisu výroby kněžského roucha (Ex 28,20. 39,13). Ve 28,13 je společně s dalšími drahými kameny chryzolit zmíněn při žalozpěvu nad týrským králem. V Da 10,6 se tento drahokam objevuje při popisu Danielova vidění muže ve lněném oděvu a ve Zj 21,20 při popisu nového Jeruzaléma.

Dovídáme se také, že kola jsou plná očí (srov. 10,18), obdobný popis se nám naskytá v knize Zjevení 4,6 při popisu vidění trůnu „...a uprostřed kolem trůnu čtyři živé bytosti plné očí zepředu i zezadu“. Pohybují se společně s bytostmi, a společně se i vznášejí nad zemí, ovládá je duch sídlící v kolech.

²² *ENCYCLOPAEDIA JUDAICA: Second Edition*. Fred Skolnik. [s.l.]: Thomson Gale, 2007. 22 volume. ISBN 978-0-02-865928-2. Vol. 15. s. 334.

²³ Podle kabaly existují tři duše nefesh, ruach a nešama. Nefesh je spojena s fyzickým tělem a zůstává u hrobu, dokud se tělo nerozpadne. Ruach je duše, která u spravedlivého člověka stoupá po smrti do zahrady Eden, kde dochází k jejímu formování do duchovního praobrazu lidského těla. Třetí nejvyšší, nešama se dostává až do sefirotických světů a již nikdy nesestupuje. Všechny tři duše jsou vzájemně propojeny. SADEK, Vladimír. *Židovská mystika*. Vydání první. Praha: Fra, 2003. 220 s. ISBN 80-86603-05-09. s. 100.

Nad hlavami bytostí je klenba (H. רַקִּיָּע *rakija*) a třpyt oslnivého křišťálu (H. קֶרַח *kerach*). Křídla bytostí jsou vztažena jedno k druhému, dvěma přikrývají své tělo. Vydávají zvuk jako ohromné množství vody, jako hlas Všemocného (1,24). Všemocný (H. שָׂדַי *šadaj*), jedno z Božích jmen ve Sz použito 48x, nejčastěji se objevuje v Jóbovi a to 31x. Ze všech výskytů se sedmkrát jméno vyskytuje se spojením *el* (Gn 17,1. 28,3. 35,11. 43,14. 48,3 Ex 6,3 Ez 10,5)

Nad klenbou je cosi jako člověk, slovo *cosi* (H. דְּמוּת *dmuť*) se ve verši 1,26 objevuje celkem třikrát. Safírový kámen (H. סַפִּיר *sapir*), nebyl ve starověku znám, šlo spíše o lapis lazuli, který se používal k výrobě modré barvy. Safir, tento nádherný drahokam byl drahý (Jb 28,16) a žádaný (Ez 28,13). Jeho vysokou hodnotu můžeme odvodit z jeho použití na Božím trůnu (Ez 1,26. 10,21) a objevuje se jako dlažba pod nohama Hospodina (Ex 24,10). Opět je vidět oslnivý vzácný kov *chašmal* a oheň šířící svou září dokola. Oheň (H. אֵשׁ *eš*) najdeme v Bibli 375x, převážně v souvislosti s Božím zjevením člověku nebo s lidským přibližováním k Bohu, uctíváním a obětmi. Prorok vidí *cosi* jako bedra (H. מוֹתַיִם *motajim*). Bedra se v tomto verši dvakrát opakují, v celé Bibli pak 47x a označují střed těla. Když Ezechiel viděl potok pramenící z chrámu, nejdříve mu byl po kolena a potom až po jeho bedra (47,4).

Za popisem všeho co nám Ezechiel zprostředkuje je podoba Hospodinovy slávy (H. כְּבוֹד־יְהוָה *kvod JHVH*). Kořen *k-v-d* najdeme v Hebrejské bibli 376x, výrazný je výskyt slova v Žalmech 64x a Izajášovi 63x, v Ezechielovi se vyskytuje 25x.

V Tóře se Hospodinova sláva zjevuje všemu lidu (Ex 16,7.10. 24,17), zde jí vidí pouze prorok sám. Popis, který uvádí Ezechiel je však jedinečný (1,28. 3,12.23. 8,4 10,4.18).

3.1.2.3 Povolání a uvedení proroka

Po spatření Hospodinovy slávy upadá prorok do vytržení a hlas na něj mluví, aby se postavil na nohy. Je poslán k izraelským synům, kteří mají tvrdé srdce a jsou zatvrzelí (2,4). Objevuje se zde kořen *ch-z-k* který znamená silný, pevný a z něho je tvořeno i jméno proroka. Ve spojení s tváří, čelem nebo srdcem naznačuje nepoddajnou houževnatost nebo silný odpor (2,7-9).

Opakuje se zde několikrát výraz vzpurný dům (H. בֵּית מְרִי *bejt mri*) a je řečeno, že jestli poslechnou, nebo ne jsou dům vzpurný (2,5). Naproti tomu lidský syn Ezechiel vzpurný být nemá a má otevřít ústa a sníst co je mu dáváno. Výraz vzpurný (H. מְרִי *mri*) je ve Sz použit 23x, z toho u Ezechiela 16x, kdy převládá spojení vzpurný dům.

Hospodin dává prorokovi svitek. Sloveso dávám (H. נָתַן *noten*) je uvedeno ve tvaru aktivního participia.

Ruka mu podává svitek, oboustranně popsany žalozpěvy, lkáním a bědováním. Na svitcích byly ve starověku psány knihy, ale jen na jednu stranu a tady je popsán oboustranně (srov. Zj 5,1). Dostává pokyn ten svitek sníst, který je zde vyjádřen zdvojením slovesa jedl (H. אָכַל אָכַל *echol echol.*), což představuje důraz jako určitě, jistě ho sněz. Sní ho a je v jeho ústech jako med. Med (H. דְּבַשׁ *dvaš*) se z 53 výskytů ve Sz objevuje ve spojení země oplývající mlékem a medem 17x. Boží slova jsou sladší než med a medové plástve. Immanuel bude jíst smetanu a med (Iz 7,15) a ve šťastnějších dnech, každý kdo bude zanechán v zemi, bude jíst to samé (Iz 7,22).

Není poslán k lidem, kteří nerozumí jeho jazyku. Mluvit nemá k lidu temné mluvy a těžkého jazyka, ale k lidu Izraele (3,5). Slovo temný (H. אֶמֶק *ameq*), které použité u mluvy nejlépe vyjadřuje nesrozumitelnost nalezneme v 3,5n a najdeme ho také v Iz 33,19. Hospodin prorokovi oznamuje, že se nemá nechat odradit a že srdce a čela izraelského lidu jsou tvrdá a zatvrzelá. Ezechiel však dostává čelo tvrdé jako křemen (H. שֹׁמֵר *šamir*) tvrdší než oblázek (H. אֶבֶן *cor*). Oblázek používá Sipora k obřizce svého syna (Ex 4,25) a ve Sz se jedná o jediné místo, kde obřizku provádí žena.

Ezechiel se má vrátit k přesídlencům a má jim oznámit co říká Hospodin a na nich bude záležet, jestli si ta slova vezmou k srdci a poslechnou (3,11).

3.1.2.4 Prorokův návrat k jeho lidu

Ezechiela zvedá duch a je slyšet mocné dunění, blíží se Hospodinova sláva (3,12).

Dunění (H. רָעַשׁ *raas*) které vydávají i křídla a kola bytostí, lze přirovnat k zemětřesení a podobně mohutným otřesům země.

Prorok je rozhořčen (H. מָר *mar*) a roztrpčen (H. חֶמָה *chema*). Rozhořčení *mar*, je ve Sz 37x, nejčastěji při popisu emocí a myšlení. Bible mluví o hořkých zrnech hroznů (Dt 32,32), hořké vodě (Ex 15,23) a o hořkosti, která je každému hladovému sladká (Př 27,7 srov. Iz 5,20). Starý zákon roztrpčení *chema* spojuje s člověkem, Ezauovo rozhořčení na bratrův podvod (Gn 27,44), nebo králova reakce na smrt jeho bojovníků (2Sa 11,20). Proroci hovoří o vzteku utiskovatelů (Iz 51,13) a i Ezechiel je roztrpčen nebo vzteklý (3,14). Hospodin ho však drží svou mocí.

Po návratu do Tel Abíbu, mezi přesídlence tam Ezechiela zůstává po sedm dní a

vzbuzuje mezi nimi úděs (3,15).

3.2 Vidění chrámu (8 – 11)

3.2.1 Struktura

8,1–3ba	Úvod vidění chrámu
8,3bβ–18	Čtyři scénáře kultického hříchu a Hospodinova hlasitá reakce
8,3bβ–6	Pohanský oltář
8,7–13	Modláři v tajné místnosti
8,14–15	Ženy, které uctívají Tamúza
8,16–17	Uctívači slunce
8,18	Hospodinovo prohlášení trestu
9,1–11	Rozsudek a výjimka
9,1–2	Povolání nadpřirozených sil
9,3–7	Dvě zplnomocnění sil
9,8–11	Ezechielův protest a Hospodinova negativní odpověď; návrat muže s výjimkou
10,1–22	Příkaz ke spálení Jeruzaléma; pozvolný odsun Hospodinovy slávy
10,1–3	Pověření k zapálení
10,4–5	První místo odsunu Hospodinovy slávy
10,6–7	Vybavení k zapálení
10,8–17	Popis cherubů a kol
10,18–19	Druhé a třetí místo odsunu Hospodinovy slávy
10,20–22	Další popis cherubů
11,1–21	Hřích a spása
11,1–13	Další vidění hříchu a rozsudku
11,14–21	Příznivé pro odsunuté
11,22–23	Závěrečný stupeň odchodu Hospodinovy slávy

11,24–25

Závěr vidění v chrámu²⁴

Popis jeruzalémského uctívání ohavností	8,1–8,18
I. Úvod	1–4
A. Datum	1aα
B. Umístění	1aβγ
C. Ruka Hospodinova	1b
D. Záznam počátku vidění	2–4
II. První výjev: znázornění žárlivosti	5–6
A. Předběžné kroky	5aα
B. Vidění	5bα
C. Souhrn otázek	6aαβ
D. Slib: uvidíš horší věci	6bγ
III. Druhý výjev: obrázky na zdi	7–13
A. Předběžné kroky	7–10aα
B. Vidění	10aβb–11
C. Souhrn otázek	12
D. Slib: uvidíš horší věci	13
IV. Třetí výjev: pláč pro Tamúza	14–15
A. Viděl jsem: severní bránu	14a
B. Vidění: ženy plačící pro Tamúza (s úvodním zřením)	14b
C. Obnovení úvodního vyprávění	15aα
D. Otázka: viděl jsi?	15aβ
E. Oslovení jako syn člověka	15aγ
F. Slib: uvidíš horší věci	15b
V. Čtvrtý výjev: uctívači slunce	16–18
A. Viděl jsem: skryté nádvoří	16aαβ
B. Vidění	16aγδēb
C. Souhrn otázek	17–18 ²⁵

²⁴ ALLEN, L. C. (1998). Vol. 28: *Word Biblical Commentary: Ezekiel 1-19* (electronic ed.). Logos Library System, Word Biblical Commentary. Dallas: Word, Incorporated.

²⁵ HALS, Ronald. M. *Ezekiel*. Michigan: William B. Eerdmans Publishing Co., 1989. 363 s. *The Forms of the Old Testament Literature*, Vol. 19. ISBN 0-8028-0340-7. s. 48.

<i>Popis vidění potrestání Jeruzaléma</i>	<i>9,1–9,11</i>
I. Nastavení výjevu pro trest	1-2
A. Předvolání dozorců	1
B. Zpráva o ohlasu	2
II. První etapa: pokyny pro trest	3–6a
A. Sláva Hospodina se přestěhovala na práh	3a
B. Předvolání písaře	3b–4b
C. Pokyny ostatním	5–6a
III. Druhá etapa: výsledky a další pokyny	6b–7
A. Zpráva: začátek se staršími	6b
B. Obnovení vyprávění	7aα
C. Další pokyny	7aβγδ
D. Oznámení splnění	7b
IV. Třetí etapa: Zákrok a odezva	8–10
A. Prostředí	8abβ
B. Zprostředkovaná námitka: budou zničeni všichni ve tvém hněvu?	8bγδ
C. Zpráva – způsob prorockého trestu proti lidu	9–10 ²⁶
<i>Vidění Hospodinovy slávy</i>	<i>10,1–10,22</i>
I. Popis vidění	1aα
II. Celkový popis trůny jako	1aβγδεб
A. Umístění trůnu: na plošině (v úvodním vidění)	1aβ
B. Umístění plošiny: na hlavách cherubů	1aγ
C. Barva plošiny: modrá	1aδ
D. Charakteristika trůnu	1aε
E. Znamení trůnu	1b
III. Směr rozptýlení ohně nad městem	2a
A. Obnovení úvodního vyprávění	2aα
B. Oslovení příjemce: muž ve lněném šatě	2aβ
C. Příkaz, kde vzít oheň	2aγδε
D. Příkaz vzít uhlí	2aζ

²⁶ HALS, Ronald. M. *Ezekiel*. Michigan: William B. Eerdmans Publishing Co., 1989. 363 s. The Forms of the Old Testament Literature, Vol. 19. ISBN 0-8028-0340-7. s. 53.

E. Příkaz rozházet uhlí na město	2η
IV. Zpráva o splnění, počáteční etapa	2b
V. Detailnější popis pozadí dějiště	3–5
A. Umístění cherubů	3αα
B. Čas: když muž vešel	3αβ
C. Umístění mraku	3b
D. Popis pohybu slávy	4a
E. Doprovodné jevy	4b–5
VI. Zpráva o splnění, druhá etapa	6–8
A. Souhrnné předání dřívějšího příkazu	6a
B. Pokračování vyprávění o poslušnosti	6b–7
C. Pozorování, že cherubové mají ruce	8
VII. Popis kol	9–13
A. Záznam vidění	9αα
B. Umístění kol	9αβγδ
C. Barva kol	9b
D. Stavba (nebo podoba) kol	10
E. Pohyb cherubů	11
F. Vybavení cherubů (původně jen kola): plná očí	12
G. Jméno použité pro kola	13
VIII. Popis tváří cherubů	14
A. Každý čtyři tváře	14a
B. Seznam: cherub, člověk, lev a orel	14b
IX. Přesun slávy k východní bráně	15–19
A. Počátek přesunu	15a
B. Přerušování pozorování	15b–17
C. Slávy vyšla z prahu a stanula nad cheruby	18
D. Cherubové a kola se vznesli	19a
E. Cherubové a sláva stanuli u východní brány	19b
X. Rozvinutí shody vidění v kap. 10 s kap. 1	20–22
A. Stejně bytosti viděné v Kebaru	20a
B. Byli to cherubové	20b
C. Shodné části	21–22a

D. Přesun přímo vpřed	22b ²⁷
<i>Diskuse: město je kotel</i>	<i>11,1–13</i>
I. Popis změny místa	1aαβ
A. Přenesení duchem	1aα
B. Přinesení k východní bráně	1aβ
II. Pohled	1aγb
A. Dvaadvacet mužů (s úvodním zřením)	1aγ
B. Dva konkrétní muži vidění a pojmenování: Jaazanjáš a Pelatjáš	1b
III. Příčina soudu: Citát z hříšné rady	2–3
A. Obnovení úvodního vyprávění	2a
B. Oslovení jako syn člověka	2bα
C. Vylíčení mužů: hříšné záměry	2bβγ
D. Citát	3
IV. Trojnásobný důkaz prorokování, sbírání citátů	4–12
A. Předběžné kroky	4–5aδ
B. Vlastní zpráva	5b–12
V. Vyprávění přerušeno	13
A. Pelatjáš zemřel, zatímco Ezechiel prorokoval	13a
B. Ezechielovy přímlyvy	13b ²⁸
<i>Prorockví spásy vysídlených</i>	<i>11,14–21</i>
I. Prorocká formule	14
II. Prorockví spásy	15–21
A. Oslovení syna člověka	15aα
B. Motiv: citát jeruzalémských slov o exilu	15aβγb
C. Přejodné „proto“ a příkaz použít prorocké formule	16aαβγ
D. Upravený souhlas citátu	16aδb
E. Přejodné „proto“ a příkaz použít prorocké formule	17aαβγ

²⁷ HALS, Ronald. M. *Ezekiel*. Michigan: William B. Eerdmans Publishing Co., 1989. 363 s. The Forms of the Old Testament Literature, Vol. 19. ISBN 0-8028-0340-7. s. 58.

²⁸ Ibid s. 64.

F. Oznámení spásy	17aδb–21 ²⁹
Popis odchodu Hospodinovy slávy	11,22–23
I. Vznesení slávy (založený na 10,19)	22
II. Odchod slávy	23 ³⁰
Prorokův návrat ke svému lidu	11,24–25
I. Prorokův návrat	24a
II. Konec vidění	24b
III. Prorokovo sdělení jeho poselství	25 ³¹

3.2.2 Výklad

3.2.2.1 Popis jeruzalémského uctívání ohavností

V úvodu kapitoly je datování³², kdy judští starší sedí s prorokem v jeho domě a na Ezechiela doléhá Hospodinova ruka³³ (8,1). Judští starší přišli za prorokem, aby se dotazovali Hospodina. Podobně za ním chodili i jindy (14,1. 20,1). Zajímalo je, jak dlouho budou ještě v zajetí, byli zvědaví na osud Jeruzaléma. Ezechiel jim sdělí, že v Jeruzalémě ještě trvá modlářství a proto Hospodin trestá svůj lid.³⁴

Ezechiel má vidění a vidí cosi podobného ohni, Septuaginta uvádí muži. Opakuje se zde podobný popis jako v 1,27. Zde je záře uvedena slovem (H. זָהָר *zohar*), které má podobný význam v aramejštině a arabštině. Ve Sz se vyskytuje jen jednou v souvislosti s moudrými lidmi, kteří obrátili mnoho spravedlivých a budou svítit jako záře v nebi (Da 12,3). Jakási ruka Ezechiela bere za vlasy a je nesen duchem mezi nebem a zemí k severní bráně Jeruzaléma, kde vidí modlu žárlivosti (8,3).

²⁹ HALS, Ronald. M. *Ezekiel*. Michigan: William B. Eerdmans Publishing Co., 1989. 363 s. The Forms of the Old Testament Literature, Vol. 19. ISBN 0-8028-0340-7. s. 67.

³⁰ Ibid s. 72.

³¹ Ibid s. 73.

³² Více tato práce s. 12.

³³ Více tato práce s. 18.

³⁴ Starozákonní překladatelská komise. *Výklady ke starému zákonu IV.: Knihy prorocké*. 1. vydání. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1998. 871 s. ISBN 80-7192-274-9. s. 465.

Žárlivost (H. **כִּינָה** *kina*), je ve verši 8,3 dvakrát, jednou v souvislosti s cizí modlou a podruhé jako vlastnost Hospodina. Ten je líčen jako manžel Izraele, jako žárlivý Bůh (Ex 20,5). Modloslužebnictví je duchovní cizoložství a zaslouží si smrt.

Modla (H. **סֵמֶל** *semel*), byla v Izraeli výslovně zakázána jako znesvěcení Boží osoby, díla a smlouvy s ním. (De 4,15-20). Umístování model do chrámu nebo jeho okolí bylo velikým hříchem (2Pa 33,7-9). *Semel* se nikdy nepoužívá v teologii ve spojení s Božím obrazem. Prorok opět vidí slávu Hospodina, shodnou s tou, co již viděl.

Na příkaz se dívá svýma očima k severu a tam vidí oltář v průchod a modlu žárlivosti. Dostává otázku, zda vidí, co páchá izraelský dům za ohavnosti. Hospodin říká, že je páchá, aby se vzdálil do své svatyně, a oznamuje Ezechielovi, že uvidí ještě větší ohavnosti (8,5-6)

Po uvedení ke vchodu na nádvoří je vidí prorok otvor ve zdi a dostává pokyn se tím otvorem prokopat (8,7-8).

Kopat (H. **חָתַר** *chatar*) uvedeno ve tvaru zesíleného imperativu, který vyjadřuje kromě rozkazu i vybídnutí. Ezechiel se prokopává zdi a za ní je vchod. Hospodin ho vybízí, aby se podíval na zlé ohavnosti, zde páchané. Vidí zpodobení plazů a zvířat vyrytých na zdi a hnusných model (8, 9-10).

Hnusná modla (H. **גִּלּוּל** *gilul*), je jedno ze základních slov ve Sz pro vyjádření cizích bohů. Mužská forma plurálu je mimo knihu Ezechiel použita je 9x, zatímco zde se vyskytuje 38x. Vyrytý (H. **חָקַח** *chaka*) se ve SZ vyskytuje 4x. Dveře chrámu jsou nazdobené řezbářskou prací (1Kr 6,35) a Oholíba ve svém modlářství vidí muže namalované na zdi (23,14). Před modlami na zdi Ezechielova vidění stojí 72 mužů z judských starších a každý drží kadidelnici. Kadidelnice (H. **מִקְטָרֶת** *miqteret*) je zlatá nádoba nesená v ruce na spalování kadidla (2Pa 26,19). Kadidlo směli pálit jen kněží, ostatním to bylo zakázáno a nenáleželo to ani králi (srov.

2Pa 26,16nn). Jmenován je Jaazanjáš, který byl asi známou osobností tehdejšího Judska.³⁵

Dopouštějí se těchto ohavností, neboť si myslí, že je Hospodin opustil, že s nimi není (8,11-12).

Třetí ohavnost, které musí Ezechiel přihlížet při svém vidění je oplakávání Tamúza u brány vedoucí na sever (8,14). Tamúz (H. **תַּמּוּז** *Tamuz*) byl jedním z bohů, jehož kult byl

³⁵Starozákonní překladatelská komise. *Výklady ke starému zákonu IV. : Knihy prorocké*. 1. vydání. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1998. 871 s. ISBN 80-7192-274-9. s. 446.

v Orientu rozšířen. Tamúz je v mezopotamské literatuře líčen jako krásný mladík bez zodpovědnosti. Pláč a smuteční obřady žen jej měly dostat z podsvětí, do něhož se dostal.³⁶

Největší, čtvrtou ohavnost spatří Ezechiel na vnitřním nádvoří u vchodu do chrámu Hospodina. Ohavnost (H. תֹּעֵבָה *toeva*) se stala pro starověkého člověka symbolem toho, co pro něj představovaly cizí kultury (Ex 8,22) a neznámé síly.³⁷ Pětadvacet mužů se klaní slunci, obrácení jsou zády k Hospodinovu chrámu a tváře mají na východ (8,16).

Slunce (H. שֶׁמֶשׁ *šemeš*), se ve Sz vyskytuje 131x. Ve starověkém světě bylo slunce uctíváno v Egyptě jako sluneční bůh Ra, v Mezopotámii hrálo slunce důležitou roli jako boží spravedlnost. V Izraeli bylo uctívání slunce přísně zakázáno (De 4,19).

Judští naplnili celou zemi násilím a urážejí Hospodina. Ezechielovi je řečeno: „...*hle jak si pozvedají k nosu ratolest.*“ (8,17) Tento obrat je obtížně vysvětlitelný, Septuaginta ho překládá „... *a hle jako by krčili nos.*“ Výraz (H. זְמוּרָה *zemora*) je označením vinné ratolesti. Nabízí se několik možných výkladů, z nichž jeden mluví o jakémisi očištném kultu Zarathuštry nebo snad egyptském kultu vítání slunce květinami.³⁸

Hospodin bude také rozhořčen a nevyslyší nikoho z Jeruzaléma ani, kdyby volali sebevíc (8,18).

3.2.2.2 Popis vidění potrestání Jeruzaléma

Blíží se dokonání zkázy Jeruzaléma, šest mužů se smrtonosnými zbraněmi má vykonat Hospodinův rozsudek (9,1).

Smrtonosný (H. מַשְׁחֵת *mašchet*) nebo také ničivý je použit při popisu lva (Jr 2,30) a anděla (1Pa 21,12.15).

Mezi nimi se pohybuje muž ve lněném šatě s kalamárem na zádech, všichni se pak postavili k bronzovému oltáři (9,2). Tento muž představuje Božího písaře, který je výrazem skutečnosti, že Hospodin zná ty, kteří v něj doufají.³⁹

³⁶ Starozákonní překladatelská komise. *Výklady ke starému zákonu IV.: Knihy prorocké.* 1. vydání. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1998. 871 s. ISBN 80-7192-274-9. s. 466.

³⁷ NOVOTNÝ, Adolf. *Biblický slovník.* Praha: Kalich, 1992. 2 sv. (818, 1404 s.). Dostupný z [www: <http://www.cb.cz/praha2/bib_slovník_novotny.htm>](http://www.cb.cz/praha2/bib_slovník_novotny.htm). s. 541.

³⁸ Starozákonní překladatelská komise. *Výklady ke starému zákonu IV.: Knihy prorocké.* 1. vydání. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1998. 871 s. ISBN 80-7192-274-9. s. 467.

³⁹ *Ibid* s. 468

Sláva Boha se z cheruba přenáší na práh domu. Cherub (H. כַּרְיִן *keruv*) je andělská bytost, napůl člověk a napůl zvíře. Cherubové jsou zmíněni jako první strážci Ráje (Gn 3,24), v Šalomounově chrámu jsou hojně používáni pro výzdobu (1Kr 6,29.32. 7,29).

Nejvíce údajů o cherubech je možno získat z Ezechielových vizí. Tady stojí jako rohové sloupy ve struktuře Božího trůnu. Ohniví serafové (Iz 6) jsou podobné bytosti, které mají šest křídel.

Muž s kalamárem dostává příkaz, aby prošel středem města Jeruzaléma a označil muže, kterým se nelíbí zde páchané ohavnosti znamením na čele (9,4).

Znamení (H טָב *tav*), odvozené od písmene *tav* je použito v 1S 21,14 kdy David jako potřeštěný dělal značky na vrata. Tav je poslední písmeno hebrejské abecedy a ve starověkém písmu vypadalo jako +.

Další pokyn dostávají ostatní, kteří mají projít město a bez milosti zabíjet ty, co nemají znamení (9,5). Začít mají u svatyně a nikoho nešetřit, soud začíná tam, kde dal Bůh nejvíce darů.⁴⁰ Jsou vyjmenováni i starci, mladíci, panny, ženy a děti, tedy zpravidla ti, kteří byli při válečných konfliktech ušetřeni. Hospodinovu hněvu a soudu neujde nikdo, kde se neřídí jeho slovy.

Ezechiel běduje nad tím, co činí Hospodin městu, padá na tvář a úpí. Modlitba tváří k zemi je nejpokornější, v krajní úzkosti, v blízkosti smrti.⁴¹ Táže se, a Hospodin mu odpovídá, že nepravost lidu je nesmírná. Země je plná krve a všude je křivda. Slovo krev (H. דָּם *dam*) nalezneme ve Sz 360x, nejčastěji v Levitiku (88x) a Ezechielovi (55x) a samozřejmě i v dalších knihách Sz. Výskyt slova lze rozdělit do dvou základních kategorií: za 1) krev ve spojení s násilím a ničením patřícím ke smrti ve válce a při vraždách a za 2) je to krev při smrti spojená s obětováním Bohu. Dnes se vede teologická debata o významu krve v souvislosti s obětováním. Jeden z návrhů mluví o krvi jako symbolu života, kterou se přechází do života. Druhý výklad se přidržuje toho, že krev ve Sz neznamená život, ale smrt, ještě přesněji život nabízený ke smrti.

Nebudu znát soucit a nebude jich líto, říká Hospodin, říkají o mě, že jsem zemi opustil. Na své věrné však nezapomene, když mu pisař oznamuje, že vykonal jeho příkazy (9, 10-11).

⁴⁰ Starozákonní překladatelská komise. *Výklady ke starému zákonu IV: Knihy prorocké*. 1. vydání. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1998. 871 s. ISBN 80-7192-274-9. s. 468.

⁴¹ *Ibid* s. 468.

3.2.2.3 Vidění Hospodinovy slávy

Ezechiel opět vidí trůn nad hlavami cherubů a vidí i safírový kámen, který je zmiňován i při prvním vidění v 1,26 (10,1). Na scénu se vrací muž ve lněném oděvu, který má vzít hrst plnou žhavého uhlí a rozhodit ho po městě. Uhlí je umístěno pod cheruby v soukolí (10,2).

Lněný oděv (H. ַבַּד *bad*) je přinejmenším sporný výraz. *Bad* překládáme i jako sám, kromě nebo i část. Právě *bad* ve významu část je použit u chlapce Samuele, který konal kněžskou službu oblečen do lněného efodu (1S 2,11). Kněží Nóbu nosili lněný efod (1S 22,18) a David když tancoval před Hospodinem ze vsí síly, byl při tom přepásán lněným efodem (2S 6,14). Kněží nosili lněná roucha, čepice a tuniky (Ex 28,42. 39,28 Lv 16,4) a andělé jsou oblečeni ve lněných rouších (9,2-3 10,2 6).

Soukolí (H. ַגְּלָגַל *galgal*), nalézáme ve Sz jako kola válečného vozu (Iz 5,28 Jr 47,3 Ez 23,24. 26,10) a kola Ezechielova vidění pohybu Boží slávy (10,2.6.13) i když častěji prorok používá pro tato kola slovo *ofan*.

Oheň (H. ַעֲשֵׂה *eš*) ve Sz symbolizuje rozsudek, rozdílný je plamen ohnivého meče cherubů střežící strom života (Gn 3,24). Hospodin chrlí na Sodomu a Gomoru oheň a síru (Gn 19,14), Nádab a Ahíbú, synové Árona jsou spáleni ohněm, protože před Hospodina přinesli cizí oheň, který jim nepřikázal (Lv 10,1nn).

Cherubové stojí na pravé straně domu a Hospodinova sláva se vznesla k prahu domu a dům naplněn oblakem a jas slávy Hospodina byl na nádvoří. Zvuk křídel cherubů je jako hlas Boha všemocného (10,3-5).

Bůh je zde označen svým dávným jménem *šadaj*, co může naznačovat, že proti svému zpronevěřilému lidu nevystupuje jako Hospodin, ale právě s použitím veškeré své moci.⁴²

Muž ve lněném šatě dostává opětovný příkaz nabrat uhlí ze soukolí, jeden z cherubů vztáhl ruku a dal mu do hrsti žhavé uhlí (10,6-7). Tento muž, který se objevuje ve skupině šesti mužů s ničivou zbraní (9,2) má nyní nejen naznačovat, ale přímo vykonat příkaz rozhodit žhavé uhlí na město.⁴³ Tím bude dokonána zkáza, započatá zabíjením (9,5nn) a nyní bude celé město v konečném plameni.

⁴² Starozákonní překladatelská komise. *Výklady ke starému zákonu IV.: Knihy prorocké*. 1. vydání. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1998. 871 s. ISBN 80-7192-274-9. s. 469.

⁴³ *Ibid* s. 469.

Cherubové mají pod křídly cosi podobného lidské ruce. Vedle nich je vidět čtyři kola, u každého z nich jedno a třpytí se jako drahokam chryzolit. Kola jsou si navzájem podobná a pohybují se na všechny čtyři strany bez zatáčení, podle toho, kam se obrátila hlava (10,8-11).

Bůh čtyř tváří

Asyrský bůh z 18. století př. n. l.⁴⁴

Vše je plné očí, tělo, záda, ruce i křídla cherubů a kola. Nazvána jsou soukolím (10,12-13)

Oko (H. אֵין *ajin*) je jeden z nejzajímavějších orgánů na lidském těle. Když někdo udeří do oka svého otroka a vyrazím mu je, náhradou ho propustí na svobodu (Ex 21,26). Oči nemají jenom lidé (Lv 21,20 2Kr 4,34), ptáci (Jb 28,7. 39,29), ale také kola (srov. 1,18. 10,12), kde symbolizují oko Boží, které vše vidí.

Bytosti mají čtyři tváře a vznášejí se, jsou to cherubové, které Ezechiel viděl již u průplavu Kebaru (10,14-15).

Tváře zde jsou jmenovány bez býčí, kterou nahradila tvář cheruba.⁴⁵

Popis cherubů shodný s popisem v kapitole 1, zde jsou však přímo pojmenováni. Ezechiel dokonce poznává, že jsou to stejné bytosti, jako viděl u průplavu Kebaru, cherubové.

⁴⁴ ALLEN, L. C. (1998). *Vol. 28: Word Biblical Commentary: Ezekiel 1-19* (electronic ed.). Logos Library System, Word Biblical Commentary. Dallas: Word, Incorporated.

⁴⁵ Více tato práce s. 27.

3.2.2.4 Diskuze: město je kotel

Duch Ezechiela přenáší k východní bráně Hospodinova domu, kde je u vchodu pětadvacet mužů (srov. 8,16), uprostřed nich jsou dva pojmenování a určení jako velmoži lidu (11,1).

Velmož (H. שָׂרָר *sarar*), označuje náboženskou osobu nebo kněžského předáka (Ezd 8,24) a zřejmě i starší. O Jaazanjášovi a Pelatjášovi nevíme nic, kromě toho co je o nich psáno.⁴⁶ Pelatjáš, je jmenován v Jr 35,3, ale má jiného otce.

Ti muži jsou Hospodinem označeni, že vymýšlejí ničemnosti a dávají zlou radu (11,2).

Ničemnost (H. אָבֵן *aven*) představuje základní slovo pro označení modlářství (Iz 66,3) a spojení Bét-avén je pravděpodobně jméno pro hanobení Bételu (Oz 5,8. 10,5.8). Slovo také popisuje modly v Iz 41,29 a je uvedeno při Hospodinově zákazu dotazovat se ve svatyních při hledání dobra (Am 5,5).

Zlá rada se týká výroku, aby v Jeruzalémě nestavěli domy, protože město je hrnec a my jsme maso (11,3).

Hrnec (H. סִיר *sir*) a v něm maso (H. בָּשָׂר *bašar*) může představovat obraz zkázy (srov. Jr 1,13 Mi 3,3).⁴⁷ Obraz hrnce s masem se objevuje dále u Ezechiela (24,3-13) v souvislosti s pádem města Jeruzaléma.

Hospodin slyší mluvu jeruzalémských a oznamuje, že množství skolených naplnilo ulice města, tito skolení jsou podle Hospodina maso a město je hrnec. Souzení však nebudou ve městě, ale padnou mečem na izraelském pomezí (11,4-11).

Pomezí (H. גְּבוּל *gevul*) je často použitý výraz ve Sz, nalezneme ho zde celkem 216x, nejčastěji v Jozuovi (66x), v Ezechielovi (39x, převážně 40-48) a ve 4. Mojžišově (25x). Označuje buď zeměpisné hranice, nebo území jako celek, v několika případech je použito v obrazném smyslu, jako území temnoty (Jb 38,20), špatnosti (Mal 1,4) nebo jako území Boží svatyně (Ž 78,54).

Během Ezechielova prorokování umírá jeden z pojmenovaných velmožů, Pelatjáš. Prorok padá na tvář a mocným hlasem běduje a pokládá Hospodinovi otázku, zda chce skoncovat s pozůstatkem Izraele. (11,13).

⁴⁶ Starozákonní překladatelská komise. *Výklady ke starému zákonu IV.: Knihy prorocké*. 1. vydání. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1998. 871 s. ISBN 80-7192-274-9. s. 470.

⁴⁷ *Ibid* s. 470.

3.2.2.5 Proroctví spásy vysídlených

K Ezechielovi přichází Hospodinovo slovo a oslovuje proroka, lidský synu⁴⁸ a ujišťuje ho, že přesto, že on i jeho bratři jsou rozptýleni mezi pronárody a do zemí, že v těchto zemích se jim na ten krátký čas stává svatyní (11,16).

Vysídlení budou Hospodinem shromážděni z pronárodů a ze zemí, kde jsou rozptýleni a bude jim dána izraelská země. Po příchodu budou odstraněny všechny ohybné a ohavné modly (11,17-18). Dostanou jedno srdce a nového ducha do nitra, místo srdce z kamene, které bude odstraněno, budou mít srdce z masa. Znovu se stanou lidem Hospodina a budou se řídit jeho nařízeními a řády a budou podle nich jednat (11,19-20).

Ty, jejichž srdce se drží model, Hospodin varuje, že na ně uvalí jejich cestu (11,21).

3.2.2.6 Popis odchodu Hospodinovy slávy

Cherubové se zvedli spolu s křídly a koly společně se slávou Hospodina, Ta se pak ze středu města vznesla a přenesla se na východ od města (11,22-23).

Většina událostí, kde se ukazuje, Boží sláva souvisí se stanem setkávání nebo Mojžíšem (Ex 16,7.10. 24,16.17) a chrámem v Ezechielových vizích exilu a obnovy (Ez 9,3). Tyto projevy Božího sebezjevení souvisí s jeho úmysly přebývat s lidmi. Lidé však musí brát v úvahu ohromující a nedostupnou nádheru jeho zjevení a poslušnost a víru v něj. Sláva se poté přenesla nad horu na východ od města (11,23). Toto horou je míněna hora Olivetská (srov. Za 14,4). Sugestivní komentář nalezneme v midraši: „Rabi Jonatan řekl, tři a půl roku zůstala stát *šechina* na hoře Olivetské, v naději, že Izrael by se měl kát, ale nečinil to (Midrash Rabba).⁴⁹

3.2.2.7 Prorokův návrat ke svému lidu

Duch Ezechiela zvedá a přenáší zpět do Kaldejské země k přesídlencům. Vidění se Ezechielovi stalo mocí ducha Božího a opouští pak proroka (11,24). Všechno co mu Hospodin ukázal, sděluje přesídlencům (11,25).

---

⁴⁸ Více tato práce s. 19.

⁴⁹ COOKE, G. A. *The book of Ezekiel*. Editors Driver S. R., Plummer A., Briggs C. A. Edinburgh: T. & T. Clark. 1936. 558 s. The International Critical Commentary. s. 126.

3.3 Údolí suchých kostí (37,1 –37,15)

3.3.1 Struktura

I. Záznam vidění vzkříšení suchých kostí	1-10
A. Ruka Hospodinova	1aα
B. Prostředí	1aβyb
C. Zkouška pohledu	2
D. Předběžný rozhovor	3
E. První etapa prorokování	4-8
F. Druhá etapa prorokování	9-10
II. Debata, která vyhlašuje interpretaci předešlého vidění	11-14
A. Přejít k interpretaci	11
B. Hospodinova odezva: rozšíření druhé části prorocké zkoušky	12-14 ⁵⁰

3.3.2 Výklad

Na Ezechielovi spočívá ruka Hospodinova, a je vyveden duchem a postaven do středu pláně plné kostí (37,1).

Kost (H. עצם *ecem*) je hojně užívané slovo ve Sz. Může vyjadřovat celého člověka (srov. Pl 4,8) a objevuje se i v souvislosti s hanebným činem Gibejců, kde muž rozsekal ženu i s kostmi (Sd 19, 29). V 1. knize Mojžíšově člověk po stvoření ženy Bohem volá: „...toto jest kost z mých kostí...“ (Gn 3,23).

Hospodin provádí proroka po pláni, kde velice mnoho kostí a jsou velmi suché. Dotazuje se ho, zda mohou tyto kosti ožít. Ezechiel odpovídá: Hospodine, ty to víš (37,2-3).

Slovo suchý (H. יָבֵשׁ *javeš*) je mnohokrát použito obrazně. V Negebském lese oheň spálí, každý strom zelený i každý strom suchý (Ez 21,3) a nepřátelé budou jako suché strniště pohlcení ohněm (Na 1,10).

⁵⁰ HALS, Ronald. M. *Ezekiel*. Michigan: William B. Eerdmans Publishing Co., 1989. 363 s. The Forms of the Old Testament Literature, Vol. 19. ISBN 0-8028-0340-7. s. 266.

Pohozené a nepohřbené kosti nemají žádnou naději, nejsou připojené k svému lidu (Gn 25,8). Ezechielova odpověď na otázku Hospodina zda mohou ožít, je však jasná a odpovídá bez zaváhání a vyplývá z ní pevná víra, že pro Hospodina není nic nemožné.⁵¹

Dostává pokyn, aby nad těmi kostmi prorokoval, aby slyšely Hospodinovo slovo. Bude do nich uveden duch a obživnou. Dostanou šlachy a svalstvo, potáhnou se kůži a po vložení ducha obživnou a poznají, kdo je Hospodin (37,4-6).

Kůže (H. **קֹר** *or*) je ve Sz použita 25x jako lidská a 44x se mluví o kůži zvířecí. Vyjadřovat může jak vnější část lidského těla (Jb 10,11 Pl 3,4 Ez 37,6.8), tak i v přeneseném významu celé tělo (Ex 22,26 Jb 19,26).

Ezechiel nad kostmi prorokuje, co mu bylo přikázáno. Ozval se hluk, dunění a kosti se k sobě přibližují. Prorok vidí, jak je pokryly šlachy a navrchu byla kůže, ale duch v nich zatím není (37,7-8).

Dunění (H. *raas*), které provází oživení kostí, najdeme v Ezechielovi rovněž ve verších 3,12.13 ve spojení s Hospodinovou slávou

Hospodin proroka oslovuje a říká mu, aby prorokoval, přijď duch od čtyř větrů a zaduj na povražděné, aby ožili. Během prorokování do těch mrtvých vešel duch a ožili, stalo se z nich převeliké vojsko (37,9-10).

Dech (H. **נַפַח** *napach*) jedno z nejdůležitějších slov, dává život při stvoření člověka (Gn 2,7) a zde duchem oživuje kosti.

Oznamuje mu, že kosti jsou všechen dům izraelský a že lid říká, naše kosti uschly, nemáme naději, jsme ztraceni. Řekni jim, že otevřu vaše hroby a vyvedu vás z nich a přivedu vás do izraelské země. Poznáte, že jsem Hospodin, až otevřu vaše hroby a vyvedu vás z nich, můj lide (37,11-13).

Odríznutý (H. **גָזַר** *gazar*), zde v nifalu jako ztracený, bez předložky zpravidla znamená i smrt nebo zničení (srov. Pl 3,54).

Vložím do vás ducha a obživnete. Dostanete odpočinutí ve vaší zemi a poznáte, že to vykonal Hospodin svým výrokem (37,14).

Bůh svým slovem potvrzuje a dává naději, že lid izraelský bude ze zajetí přiveden zpět do země, a bude se zde těšit pokoji.⁵²

⁵¹ Starozákonní překladatelská komise. *Výklady ke starému zákonu IV.: Knihy prorocké*. 1. vydání. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1998. 871 s. ISBN 80-7192-274-9. s. 539.

⁵² *Ibid* s. 539.

3.4 Nový Jeruzalém (40 – 47)

3.4.1 Struktura

<i>Nový chrám</i>	40,1–42,20⁵³
I. Úvod	40,1–4
II. Soupis staveb a rozměry	40,5–42,20 ⁵⁴
<i>Návrat Hospodinovy slávy</i>	43,1–12
I. Změna místa	1
II. Zpráva o vidění: vstup Hospodinovy slávy	2–4
III. Změna	5
IV. Vysvětlení proroctví spásy	6–9
V. Oznámení poučení	10–11
VI. Dva závěry	12 ⁵⁵
<i>Rozměry oltáře zápalných obětí</i>	43,13–17
I. Popis předku	13aα
II. Výklad rozměrů v loktech	13aβ
III. Popis členění	13b–17 ⁵⁶
<i>Vysvěcení oltáře spálením obětí</i>	43,18–27
I. Předběžné kroky	18aαβγ
II. Posvátná nařízení	18aδεb
III. Rituální postup	19–27a
IV. Postup po vysvěcení	27b ⁵⁷
<i>Zavřená vnější východní brána</i>	44,1–3
I. Zavedení k vnější východní bráně	1a
II. Nařízení: použití této brány	1b–3 ⁵⁸

⁵³ Vzhledem k rozsahu detailního rozdělení kapitol a veršů, zde uvádím jen členění na větší celky

⁵⁴ HALS, Ronald. M. *Ezekiel*. Michigan: William B. Eerdmans Publishing Co., 1989. 363 s. The Forms of the Old Testament Literature, Vol. 19. ISBN 0-8028-0340-7. s. 289.

⁵⁵ Ibid s. 304.

⁵⁶ Ibid s. 307.

⁵⁷ Ibid s. 309.

⁵⁸ Ibid s. 312.

<i>Obnovení prorockého posláni představením následujících nařízení</i>	44,4–5
I. Skrz severní bránu před chrám	4αβ
II. Popis vidění	4γδb
III. Záznam Boží řeči	5α
IV. Oslovení jako syn člověka	5αβ
V. Pověření	5αγδεζb ⁵⁹
<i>Chrátová služba</i>	44,6–31
I. Příprava	6a
II. Kultické předpisy upravené o proctví trestu	6b–31 ⁶⁰
<i>Vlastnická práva</i>	45,1–9
I. Časová specifikace: kdy přidělíte zemi	1α
II. Předpis pro svatý díl	1αβγδb
III. Vyhlášení přiřazení země ve svatém dílu	2–8a
IV. Kněžské instrukce napomínající knížata (Boží řeč)	8b–9 ⁶¹
<i>Správné míry a váhy jako základ požadované oběti</i>	45,10–17
I. Vysvětlení váhy a rozměrů pro následující obětní předpisy	10–12
II. Pravidla předepisování obětí pozdvihování	13–15
III. Postup provádění obětí skrze knížete	16–17 ⁶²
<i>Významnější svátky</i>	45,18–25
I. Souhrnná zpráva Hospodina	18α
II. Předpoklad prostředí: obřad pro smírčí obět'	18αβγb–20
III. Nařízení pro slavnosti	21–25 ⁶³
<i>Menší svátky</i>	46,1–15
I. Toto praví Panovník Hospodin	1α
II. Vstupní předpisy pro šabat a novoluní	1αβγb–3

⁵⁹ HALS, Ronald. M. *Ezekiel*. Michigan: William B. Eerdmans Publishing Co., 1989. 363 s. The Forms of the Old Testament Literature, Vol. 19. ISBN 0-8028-0340-7. s. 313.

⁶⁰ Ibid s. 315.

⁶¹ Ibid s. 321.

⁶² Ibid s. 324.

⁶³ Ibid s. 327.

III. Obětní předpisy pro šabat a novoluní: kněžské oběti	4–7
IV. Vstupní předpisy pro svátky: pro vycházení	8–10
V. Obilné oběti: opakování požadavků	11
VI. Vstupní předpisy pro dobrovolné oběti knížete	12
VII. Předpisy zápalné oběti pro denní oběti	13–15 ⁶⁴
Zákony o majetku knížeteí	46,16–18
I. Toto praví Panovník Hospodin	16aα
II. Dva případy zákona nakládání s knížecím majetkem	16aβγb–17
III. Nařízení regulující nabývání majetku	18 ⁶⁵
Dva druhy obětních kuchyní	46,19–24
I. Severní část kněžských komor	19a
II. Místo v západním koutě	19b
III. Vysvětlení	20aα
IV. Čtyři rohy na vnějším nádvoří	21a
V. Seznámení s místem	21b–23
VI. Vysvětlení	24a ⁶⁶
Řeka z chrámu	47,1–12
I. Vchod do domu	1aα
II. Popis řeky	1aβγb–12 ⁶⁷
Nová rozdělení země	47,13–48,29
I. Toto praví Panovník Hospodin	47,13aα
II. Pokyny pro rozdělování	13aβγb–23
III. Kmenové rozdělení svatého území	48,1–29 ⁶⁸
Město, jeho brány a jméno	48,30–35
I. Městské brány	30–34

⁶⁴ HALS, Ronald. M. *Ezekiel*. Michigan: William B. Eerdmans Publishing Co., 1989. 363 s. The Forms of the Old Testament Literature, Vol. 19. ISBN 0-8028-0340-7 s. 329.

⁶⁵ Ibid s. 333.

⁶⁶ Ibid s. 335.

⁶⁷ Ibid s. 336.

⁶⁸ Ibid s. 339.

II. Obvod: osmnáct tisíc loket	35a
III. Nové jméno: Zde je Hospodin	35b ⁶⁹

3.4.2 Výklad⁷⁰

Ezechiel je po datování úvodu zaveden rukou Hospodinem do izraelské země na vysokou horu, kde z jižní strany vidí cosi jako město (40,1-2). Vidí muže, vypadajícího jako z bronzu. Ten stojí v bráně se lněnou šňůrou v ruce a prutem k měření. Prorok od něj dostává pokyn, aby poslouchal napjatě a vzal si srdci vše, co mu ukáže (40,3-4).

Provádí ho kolem domu Božího a prorok ho při tom doprovází. Následuje výčet jednotlivých částí, které měří a jejich rozměry (40,4-42,20).

Po zavedení Ezechiela k východní bráně se objevuje Hospodinova sláva. Má vidění podobné jako měl u průplavu Kebar a padá na tvář (43,1-3). Sláva Hospodina vstoupila do domu branou z východu a duch proroka uvádí do vnitřního nádvoří (43,4-5).

Ezechiel slyší někoho mluvit z domu, muž, se kterým prováděl měření, však stojí vedle něj (43,6). Slyší hlas Hospodina, který mluví o ohavnostech izraelského domu, který poskvřnil jeho jméno. Prorok má říci izraelskému domu, o domě co viděl. Mají se hanbit nepravostí a vzít míru podle vzoru (43,7-10). Když se lid izraelský bude hanbit, za to čeho se dopouštěl, má ho prorok seznámit s uspořádáním domu a jeho zařízením, s nařízeními a předpisy. Má je napsat před jejich očima, aby plnili všechna Hospodinova nařízení (43,11).

Celé území kolem dokola na vrcholu hory je velesvaté, tak zní Boží zákon o domě (43,12).

Následují míry oltáře, popis ohniště a nařízení o oltáři. Nejprve pro den, kdy bude zhotoven, pak na druhý den a na ukončení očišťování od hříchu. Sedm dní mají kněží vykonávat smířčí obřady za oltář. Osmého dne budou přinášet oběti zápalné i oběti pokojné a Hospodin v nich nalezne zalíbení (43,13-27).

Hospodin zavádí Ezechiela k vnější východní bráně do svatyně, která je zavřená. Toto branou vstupuje jen Hospodin a nikdo jí nebude vstupovat, zůstane zavřena. Sedět v ní smí jen kníže, aby jedl s Hospodinem chléb (44,1-3).

⁶⁹ HALS, Ronald. M. *Ezekiel*. Michigan: William B. Eerdmans Publishing Co., 1989. 363 s. The Forms of the Old Testament Literature, Vol. 19. ISBN 0-8028-0340-7. s. 346.

⁷⁰ Kapitoly 40-48 obsahují velké množství rozměrů vah, popis města, chrámu, obětní a kněžské předpisy, jejichž výklad by vydal na samostatnou práci, proto jsem se rozhodl nečlenit tuto část na samostatné úseky jako v ostatních viděních.

Ezechiel je uveden severní branou před dům, který naplnila Hospodinova sláva a prorok padá na tvář. Hospodin mu oznamuje, že všechna nařízení, která uslyší, má napjatě poslouchat a vzít si vše k srdci (44,4-5).

Hospodin Ezechielovi vyjmenovává čím izraelský dům, který je vzpurný, porušoval smlouvu (44,6-14).

Kněží mají zachovávat předpisy pro vstup do svatyně. Vyjmenovány jsou i řády jak se mají kněží oblékat, stříhat si vlasy, nemají pít víno. Kněz se má oženit s pannou z izraelského domu a má také učit lid rozdíl mezi svatým a nesvatým. Nemají se přibližovat k mrtvému člověku, kromě příbuzných, musí se pak očistit, než opět mohou vstoupit do svatyně. Za to dostanou od Hospodina dědictví, kterým je on sám. Budou moci jíst obětní dary a prvotiny všech raných plodů a obětí pozdvihování jim budou náležet. Nesmí jíst nic, co uhynulo nebo bylo rozsápáno (44,15-31).

Země bude losem přidělena do dědictví, Hospodin zde bude mít svatý díl země pětadvacet tisíc loket dlouhý a deset tisíc loket široký, kde bude velesvatyně a kněží, kteří přistupují k Hospodinově službě, budou mít na dílu této země své domy (45,1-4).

Další díl je určen jako trvalé vlastnictví města a také knížeti je vymezen díl vlastnictví. Nesmí však utiskovat lid, mají zanechat násilí a mají mít i spravedlivé váhy (45,5-10).

Vyjmenovávají se povinnosti knížete o mírách, které pak jsou základem pro určení oběti pozdvihování. Tuto oběť bude odvádět všechen lid knížeti (45,11-16).

Kníže je povinen přinášet oběti zápalné, oběť přídavnou, oběť za hřích i oběti pokojné za dům izraelský (45,17-18).

První den má vzít kníže mladého býčka bez vady a vykonat oběť za hřích. Kněz vezme krev z oběti a rozetře ji předepsaným způsobem. Sedmého dne bude konat smířčí obřady za dům a čtrnáctého prvního měsíce bude hod beránka a po sedm dní slavností se budou jíst nekvašené chleby. Uveden je výběr a příprava jednotlivých obětí (45,19-25).

Brána vnitřního nádvoří směrem na východ je zavřená v pracovní dny a otevírá se ve dny odpočinku a novoluní. Kníže vstoupí dvoranou brány a kněz připraví jho zápalnou oběť a oběti pokojné. Kníže i lid země se budou u vchodu do brány klanět před Hospodinem (46,1-3).

Příprava obětí, které kníže přináší Hospodinu je popsána podle druhu a účelu každé z nich (46,4-15).

Ustanovení o dědičných podílech synům knížete, které jim daroval a které přecházejí do jejich trvalého vlastnictví (46,16-18).

Muž vede proroka vchodem k postranní části brány do svatých komor pro kněze. Ukazuje mu místo, kde kněží vaří maso obětí za vinu a hřích, kde pečou chleby z obětí přídavné. Nic z toho však nesmí vynášet, aby neposvěcovali lid (46,19-20).

Vyvádí Ezechiela na vnější nádvoří, kde v každém ze čtyř jeho rohů je dvůr. Dvory jsou nezastřešené a mají stejné rozměry. Kolem dokola je kamenná ohrada a dole kolem hrazení jsou udělána topeniště. Jsou to kuchyně pro vaření obětí lidu (46,21-24).

Přivádí proroka ke vchodu do domu, z jeho prahu vytéká vod. Muž odchází na východ s měřicí šňůrou v ruce, odměřuje tisíc loket a provádí Ezechiela vodou, které je po kotníky. Dalším odměřením tisíc loket vody je už po bedra a po dalším tisíci už by se voda musela přeplavat, tolik vystoupila (47,1-5).

Muž se vrací s prorokem opět k břehu potoka, kde je spousta stromů. Říká mu, že řeka teče na východ do Araby a tam se vlévá do moře. Kolem ní bude dostatek hemžících se živočichů a mnoho ryb. Stromy kolem potoka nebudou vadnout, jejich ovoce bude k jídlu a listí jako lék (47,6-12).

Tím bude podle výroku Hospodina ustanovena hranice pro dvanáct izraelských kmenů. Jeden jako druhý obdrží do dědictví zemi, kterou dal Hospodin přísahou jejich otcům. Pomezí této země povede do čtyř stran, jmenována jsou místa, která jednotlivé směry ohraničují. Země rozdělena nejen mezi izraelské kmeny, ale i mezi bezdomovce, kteří jako hosté dostanou také dědičný podíl v tom kmeni, kde pobývají (47,13-23).

Každý z izraelských kmenů obdrží podíl v nové zemi. Postupuje se od severu a sedmi kmenům jsou přiděleny podíly od východní strany po západní (48,1-7).

Jsou uváděny rozměry pro oběť pozdvihování, která bude patřit kněžím. Budou ze synů Sádokových a střežit to, co jim Hospodin světil. Opět jsou uváděny rozměry podílů pro lévijce, sídliště a pastviny a zbytek po obou stranách oběti pozdvihování bude patřit knížeti (48,8-21).

Ostatní kmeny izraelské od východu na západ dostanou každý po jednom podílu (48,23-29).

Východy z města jsou umístěny směry podle světových stran a jsou nazvány jmény dvanácti izraelských kmenů. Strany mají všechny stejné rozměry čtyři tisíce pět set loket. Na severu jsou tři brány: Rúbenova, Judova a Léviova, stejně jako na východě: Josefova, Benjamínova, Danova. Jižní strana má také shodně tři brány: Šimeónova, Isacharova a Zabulónova a zbývající tři kmeny: Gád, Ašer a Neftalí mají brány na západě (48,30-34).

Obvod města měří osmnáct tisíc loket, a jeho název bude: Zde je Hospodin. (48,35).

4. Reflexe vidění

Předobrazem proroků doby babylónského zajetí je ustanovení v Dt 18,9-22, kde jsou vyjmenovány věci zapovězené, týkající se pohanských národů. Jako první je jmenováno věštění, ať už pomocí losů nebo šípů nesoucích odpověď a rozhozených před nějakým božským obrazem (srov. Ez 21,26). Izrael dostává zaslíbení o povolání proroka, jehož obrazem je Mojžíš.

Hospodin chce mít svůj lid bezúhonný (Dt 18,13 srov. Gn 6,9. 17,1). Oddá-li se lid bezvýhradně Hospodinovi a bude se ho držet, dá mu Bůh poznat svou vůli, své slovo a to službou proroků. Jim zjevuje Hospodin svou pravdu a dává jim schopnost slyšet a vidět co ostatní nemohou chápat (Jr 1,9 srov. Nu 22,38 Ex 4,15n. 7,1). Slova o povolání proroka obsahují zalíbení, chápané jako ujištění, že Boží lid nebude nikdy bez proroka a jako příslib, že v budoucnu přijde prorok jedinečný, tichý Hospodinův služebník (Iz 42,1. 53,1nn).⁷¹

Mezi proroky a Mojžíšem je však podstatný rozdíl. Prorokům se Hospodin dává poznat ve viděních a mluví s nimi ve snu (Nu 12,1 srov. Gn 15,1 Ez 1,1 Da 8,2 Oz 12,11). V Jl 3,1 Hospodin zaslubuje dar ducha, po kterém budou jinoši prorocká viděním, a synové a dcery budou prorokovat. Proroci Boha nemohou vidět, k Mojžíšovi však mluví tváří v tvář, jako když mluví se svým přítelem (33,12). Přesto když žádá, aby mohl spatřit jeho slávu, mu Hospodin mu odpovídá: „...člověk mě nesmí spatřit, má-li zůstat naživu.“ (Ex 33,18-20).

Nejen pro Ezechielova vidění je charakteristické spojení *Hospodinova ruka*⁷².

Při jedné z egyptských ran doléhá Hospodinova ruka prostřednictvím Mojžíše na stáda faraóna, aby obměkčil jeho zatvrzení a ten propustil izraelský lid ze zajetí (srov. Ex 9,3). Mojžíš když připomíná putování území Edómců, Moábců a Amónovců při vyjití z Egypta vzpomíná také, že Hospodina ruka byla proti Moábcům a uvedla ve zmatek bojovníky, dokud všichni nevyhynuli (srov. De 2,15).

Celkem výraz *Hospodinova ruka* (H. יהוה־יָדָא *jad JHVH*) ve Sz nalezneme dvacetkrát. Hospodinova ruka dává poznat sílu Boha Izraele všem národům země a

⁷¹ *Výklady ke Starému zákonu: I. Zákon (Genesis, Exodus, Leviticus, Numeri, Deuteronomium)*. 1. samostatné vydání. Připravila starozákonní překladatelská komise. Praha: Kalich, 1991. Genesis-Deuteronomium, s. 600. ISBN 80-7017-408-0. s. 540.

⁷² Podrobněji tato práce s. 18.

nepřátelům (Joz 4,24 1S 5,6. 7,13), ale dopadá i na Izraelce, za to, že opustili Hospodina a klaněli se bohům národů, kteří byli kolem nich (Sd 2,15).

Hospodinova ruka působí na izraelský lid přísně, ale spravedlivě. Když nedodrží jeho nařízení a zákony trestá svůj lid, i když mu to působí bolest. Hospodin je milující bytost, která chce pro člověka to nejlepší, protože k obrazu svému stvořil člověka (Gn 1,26). Člověk se však od Boha neustále odvrací, nedbá jeho přikázání a zákonů a proto musí přijímat trest, za své hříchy. Vždy je ale naděje, že milostivý Bůh těm, kteří vyznají svou nedověru vůči němu odpustí.

Výrok *poznáte, že já jsem Hospodin*, potvrzuje spojení Boha s jeho lidem, který když bude poslouchat a zachovávat jeho nařízení, Hospodin ho bude ochraňovat. „*Vezmu si vás za lid a budu vám Bohem. Poznáte, že já jsem Hospodin váš Bůh...*“ (Ex 6,7). Hospodin svůj vztah k Izraeli vyjadřuje obratem podobným pro uzavření manželství „*vezmu si vás za lid...*“ Zde nalézáme kořeny podobenství z oblasti vztahu mezi manžely, kterým proroci vyjadřují vztah Hospodina k Izraeli (srov. Oz 2,21) a apoštolové vztah Krista k církvi (srov. Ef 5,32)⁷³.

Bůh Všemocný má hlas silný jako zvuk křídel cherubů při zjevení Hospodinovy slávy (10,5). Mojžíšovi se v zemi egyptské se představuje jménem Hospodin, jménem, kterým se nedal poznat praotcům. Těm se představil jako Bůh všemohoucí (Ex 6,3). Význam jména *šadaj* nelze přesně identifikovat. Septuaginta ho překládá jako Bůh všemohoucí, nebo všemocný. U izraelských praotců se vyskytuje jen šestkrát, kdy jde o Boží smlouvu Abramem (Gn 17,1) a požehnání (Gn 28,3) nebo při zaslíbení Jákoba (Gn 35,11).⁷⁴

Jméno *El-šadaj* je některými pokládáno za mezopotámského původu, které znamená Ten z hory. Ve starověku hory představovaly sídla bohů jako vyjádření moci a majestátu, proto by tento překlad mohl odpovídat původnímu významu.⁷⁵

4.1 Ezechiel povolán za proroka

Uprostřed ohně (H. מִתּוֹךְ הָאֵשׁ *mitoch haeš*) vidí prorok při zjevení trůnu Hospodina třpyt oslnivého vzácného kovu (1,4).

⁷³ *Výklady ke Starému zákonu: I. Zákon (Genesis, Exodus, Leviticus, Numeri, Deuteronomium)*. 1. samostatné vydání. Připravila starozákonní překladatelská komise. Praha: Kalich, 1991. Genesis-Deuteronomium, s. 600. ISBN 80-7017-408-0. s. 223.

⁷⁴ Ibid s. 222

⁷⁵ Ibid s. 90

Ve 2. Mojžíšově mluví z prostředku ohně Hospodin, je slyšet jen jeho hlas (De 4,12.15). Vidět Boha znamenalo propadnout smrti (Ex 33,20 srov. Nu 12,8), slyšet Boha bylo pokládáno za možné a snesitelné (srov. Dt 5,23n Sk 9,7).⁷⁶

Ve verši 1,28 se objevuje duha (H. *קֶשֶׁת* *kešet*) jako bývá v mračnu za deštivého dne, která má symbolický význam. Bůh se sklání k člověku a prostřednictvím duhy uzavírá Hospodin věčnou smlouvu po potopě světa, kterou bude sám sebe upomínat na svou slavnostní přísahu danou zemi (Gn 9,12-17)⁷⁷.

Hospodinova sláva (H. *קְבוֹד* *JHVH*) se objevuje mnohokrát i v Tóře, nejčastěji v doprovodu oblaku. Tento oblak představuje neproniknutelnou hranici pro člověka, který nemůže spatřit Hospodina, může ho jen tušit z jevů, které doprovázejí jeho přítomnost. Mojžíš s Áronem mluví k všemu lidu na cestě z Egypta, že uvidí Hospodinovu slávu, přestože reptají. Chtějí jim ukázat, kdo je z něj vyvedl a drží nad nimi ochrannou ruku (srov. Ex 16,6-10).

Na hoře Sínaj pobývala Hospodinova sláva šest dní, sedmého dne zavolal Hospodin na Mojžíše (Ex 24,16.17). Často po vstupu Mojžíše do stanu setkávání přikrývá stan oblak a objevuje se Hospodinova sláva (Lv 9,23 Nu 17,7. 20.6)

Když se objeví oblak a Hospodinova sláva naplní chrám, kněží nemohou konat službu, přestože jsou Hospodinovi nejbližší (1K 8,11 2Pa 5,14. 7,2).

Toto praví Hospodin, tento výrok je v celém Starém Zákoně 291x. Ve 2. knize Mojžíšově kde ho nalezneme poprvé, souvisí s výroky proti egyptskému faraónovi. Ten odmítal propustit izraelský lid, a proto Hospodin prostřednictvím tohoto výroku potvrzuje svojí moc a sílu při pomoci lidu Izraele (Ex 4,22. 5,1. 7,17.26. 8,16. 9,1.13. 10,3. 11.4).

Ezechiel dostává svitek, který má na pokyn Hospodina sníst a který je popsán z obou stran (2,10), nabízí srovnání s deskami Božího zákona, které jsou rovněž popsány po obou stranách, líci i rubu (Ex 32,15). Popsání desek po obou stranách je něco neobvyklého. Je tím vyjádřeno, že Boží zákon je úplný a nepotřebuje doplnění.⁷⁸ Podobně i svitek daný

⁷⁶ *Výklady ke Starému zákonu: I. Zákon (Genesis, Exodus, Leviticus, Numeri, Deuteronomium)*. 1. samostatné vydání. Sv. 1. Připravila starozákonní překladatelská komise. Praha: Kalich, 1991. Genesis-Deuteronomium, s. 600. ISBN 80-7017-408-0. s. 505

⁷⁷ *Ibid* s. 64.

⁷⁸ *Ibid* s. 317.

Ezechielovi je úplný a musí být slova na něm napsaná dodržována. Ve Zjevení 5,1 je kniha zapečetěná sedmi pečetěmi úplně popsaná. Septuaginta místo kniha překládá svitek popsany z obou stran.

Obraz svitku nalezneme také u Jeremjáše, který dostává od Hospodina pokyn sepsat všechna slova, která kdy k němu mluvil (Jr 36,2). Jojakím však nechal svitek spálit a proto prorok dostává nový příkaz sepsat slova znovu (srov. Jr 36,27nn)

Ezechiel má srdcem přijmout a ušima slyšet všechna slova, která k němu mluví Hospodin (3,10). Ve 2. Mojžíšově 4,28 Mojžíš oznamuje Áronovi všechna Hospodinova slova, seznamuje ho s Božím úkolem, kterým byl pověřen. A je to znovu Mojžíš, který oznamuje lidu Hospodinova slova a předkládá mu všechna právní ustanovení a pak je sepisuje (Ex 24,3n).

4.2 Vidění chrámu

Pomocí Hospodinova ducha, který ho přenesl do vzdáleného Jeruzaléma, vidí modlu žárlivosti, která popouzí Hospodina (8,3). Hospodin je Bůh žárlivě milující a nesnese, aby se jeho lid klaněl jiným bohům (Ex 20,5. 34,14). Ti, kteří přikázání nedodržují, jsou označeni jako ti, kteří nenávidí. Trest je zvlášť tvrdý. V jiných případech, kdy Hospodin nebude trestat syny za otce (Dt 24,16), zde výslovně prohlašuje: stíhám vinu otců na synech do třetího i čtvrtého pokolení. Třetí a čtvrté pokolení je rozsah generací, které mohou žít společně: otec, syn, vnuk a pravnuk. Ti všichni jsou v nebezpečí, že se nakazí vinou svého otce. Zároveň těm, kdo zachovávají přikázání a milují Hospodina, prokazuje zaslíbení tisícům pokolení.⁷⁹

Muž ve lněném šatě má nabrat plné hrsti žhavého uhlí (H. גַּחֲלֵי-אֵשׁ *gahale eš*) z místa mezi cheruby (10,2). V popisu řádu pro den smíření, je vzata z oltáře od Hospodina kadidelnice plná žhavého uhlí a tato kadidelnice je vnesena za oponu a položena na oheň před Hospodina. Vložením na oheň vznikne oblak, který zahalí příkrov schrány, aby velekněz nezemřel. (Lv 16,12-13). Není myslitelné, aby člověk hleděl na Boha tváří v tvář (Ex 33,20), proto oblak z vonných věcí spalovaných na žhavém uhlí zahalí Boží trůn a umožní veleknězi

⁷⁹ *Výklady ke Starému zákonu: I. Zákon (Genesis, Exodus, Leviticus, Numeri, Deuteronomium)*. 1. samostatné vydání. Sv. 1. Připravila starozákonní překladatelská komise. Praha: Kalich, 1991. Genesis-Deuteronomium, s. 600. ISBN 80-7017-408-0. s. 270.

vstup.⁸⁰ Stejně je i Hospodinova sláva zahalena oblakem, aby nikdo nespátlil to, co není určeno lidskému zraku.

V Davidově písni opěvující Hospodina nalezneme nejen žhavé uhlí, které před jeho jasem vzplálo (2S 22,13), ale je zde i zmínka cherubech a chrámu (srov. 2S 22). Tyto výjevy naznačují, že Nejvyšší, který sestupuje a zjevuje se, zůstává i nadále Bohem skrytým (srov. Ex 19,16-18 Ž 97,2). Přesto, že jeho majestát září oslnivě a přímo spaluje (srov. Dt 33,2 Iz 10,17).⁸¹

Na ty, kteří nezhynou ve městě, dolehne Boží soud mimo město, padnou mečem na izraelském pomezí (11,10). Ve 2Kr 25 prchá král i zbývající vojsko při obléhání Jeruzaléma Kaldejci. Jsou dopadeni u Jericha, v místech, kudy jejich otcové vešli do země a potomci tudy prchají. V Rible, za izraelským pomezím, se konal soud a popravy (srov. Jr 39,6. 52,10).⁸²

Ezechiel běduje nad likvidací města (9,8). Hospodin odpovídá, že zvrácenost lidu izraelského, který měl dost času na nápravu, přesáhla míru jeho shovívavosti. Pozůstatek Izraele, ale má naději, když Hospodin slibuje, že je shromáždí z pronárodů a dá jim zemi izraelskou (11,17). Slib je vlastně slibem nové smlouvy (Jr 24,7. 31,31-34. 32. 39n). Hospodin způsobí při Izraelcích hlubokou vnitřní proměnu. Nebudou již zatvrzelí a vzpurní, přestanou mít kamenné srdce. Jejich srdce se stane citlivé pro Boží slovo a zachovávání Boží vůle.⁸³

Z pozůstatku Izraele Hospodin shromáždí a vytváří svůj lid. Shromáždí opět svůj lid, který rozehnal a rozmetal do severní země a do nejdlejších koutů země (srov. Jr 31,7-8). Přitom nejhlubším motivem k záchraně lidu a změně jeho údělu bude věrnost Hospodinova (srov. Dt 7,7n).⁸⁴

---

⁸⁰ *Výklady ke Starému zákonu: I. Zákon (Genesis, Exodus, Leviticus, Numeri, Deuteronomium)*. 1. samostatné vydání. Sv. 1. Připravila starozákonní překladatelská komise. Praha: Kalich, 1991. Genesis-Deuteronomium, s. 600. ISBN 80-7017-408-0. s. 370.

⁸¹ *Výklady ke Starému zákonu II: Díl II. Knihy výpravné (Jozue až Ester)*. 2. vydání. Připravila starozákonní překladatelská komise. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1996. s. 735. ISBN 80-7192-150-5. s. 308.

⁸² Starozákonní překladatelská komise. *Výklady ke starému zákonu IV: Knihy prorocké*. 1. vydání. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1998. 871 s. ISBN 80-7192-274-9. s. 471

⁸³ Ibid s. 473.

⁸⁴ Ibid s. 337.

4.3 Údolí suchých kostí

Kosti, které se Hospodinovým slovem obalí masem a potáhnou kůží, a po té co do nich vejde duch, ožijí, představují především naději v budoucí vzkříšení. Ve Sz nalezneme několik jednotlivých případů vzkříšení z mrtvých. Eliáš a Eliša vrátili život chlapci (1Kr 17,17n 2Kr 4,18nn). Dotykem s mrtvým tělem Elišovým byl vzkříšen muž, kterého ukládali do hrobu (2Kr 13,21).⁸⁵

Protikladem k tomu, kdy jsou kosti vzkříšeny, je vynesení kostí judských králů, velmožů, kněží a proroků včetně obyvatel Jeruzaléma z hrobů. Tyto kosti budou předhozeny slunci, měsíci a všem modlám, které milovali a kterým sloužili (Jr 8,2-3).

Boží otázky jsou základem ve viděních, i když se zdají být směšné (srov. Jr 1,11.13 Am 7,8. 8,2 Za 4,2.5). Po otázce Hospodina: „Lidský synu, mohou tyto kosti ožít?“ se Ezechiel zdráhá, možná z úcty k Hospodinovi odpovědět přímo. Bůh zná odpředu odpověď na každou otázku, nechává však člověka jednat.⁸⁶

4.4 Nový Jeruzalém

Chrám, kterým Ezechiela provází anděl- měřič představuje Hospodinovy plány do budoucnosti. Ezechiel je se vším podrobně seznámen a dostává se mu vysvětlení všeho, aby pak mohl svým bratrům, předat vše co mu bylo sděleno a ukázáno.

Ezechielovi se opět zjevuje Boží sláva, již doprovází hluk jako zvuk mnohých vod (43,2). Tento sluchový jev doprovází Hospodinovu slávu již v začátku knihy Ezechiel (srov. 1,24).

Izajáš předpovídá zpusťování nepřátelských měst. Moc nepřítele nebude trvat dlouho, večer ještě hlučí národy a čeleď jako hukot mnohých vod a ráno, než vzejde jitro je po všem (srov. Iz 17,13n).

U vnější brány svatyně obrácené k východu, stejném místě jako Ezechiel viděl Boží slávu, mu Hospodin oznamuje, že brána je a zůstane zavřená. Důvodem uzavření brány je to, že jí vešel do chrámu Hospodin a tím ke svému lidu. Hospodin chce pobývat navěky

⁸⁵ Starozákonní překladatelská komise. *Výklady ke starému zákonu IV.: Knihy prorocké*. 1. vydání. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1998. 871 s. ISBN 80-7192-274-9. s. 539.

⁸⁶ ALLEN, L. C. (1998). Vol. 29: Word Biblical Commentary: Ezekiel 20-48 (electronic ed.). Logos Library System, Word Biblical Commentary. Dallas: Word, Incorporated.

uprostřed synů Izraele (43,7). Hospodin je svatý a stejně je svaté i místo kudy vcházeli. Jen kníže smí v této bráně sedět, ale nesmí jí projít.⁸⁷

Tato brána bude otevřena jen v den odpočinku a novoluní, a jen kníže v ní smí uspořádat obětní hostinu. Lid země se smí oběti zúčastnit, klaní se u vchodu brány. Lid země označuje zvláštní skupinu mimo kněze, lévijce a knížete.⁸⁸

V kapitole 47 vytéká voda z prahu domu směrem k východu. Proud vody sílí a zvětšuje se i její hloubka. Prorok přichází k břehu kde je na obou stranách velmi mnoho stromů, které jsou od nepaměti znamením života (Gn 2,9). Voda teče dál a vlévá se do Mrtvého moře, které se zásluhou těch vod stává zdravým (47, 9). Před Hospodinovým požehnáním ustoupí i smrt (srov. 37,3). Již v ráji Eden jsou řeky přinášející požehnání (Gn 2,10-15 4) a i svaté město je oblažováno toky řeky (Ž 46,5). Oproti tomu voda Rákosového moře nese smrt těm, kdo jí padnou za kořist (Ex 14,27nn).⁸⁹

Město má brány na každou ze čtyř světových stran, pojmenované podle izraelských kmenů. Města ve starověku měla hradby a brány pro svou bezpečnost a ochranu. Zde však již nejde o ochranu, ale o jednotnost a stálost svatého města.⁹⁰ Město se shodným počtem bran, vysokými zdmi, rovněž čtvercového půdorysu najdeme i v knize Zjevení (srov. Zj 21,12-14).

Jméno, které město dostane, zní: Zde je Hospodin (srov. Iz 62,2). Slovo zde (H. *šama* שָׁמָּה) se směrovým *he*, může ukazovat ke kořeni slovesa *š-m-m*, které znamená pustošit. Jak by tím mělo být naznačeno, že toto město dovolil Hospodin zničit pro jeho vzporu a nyní zde již opět přebývá.⁹¹

⁸⁷ Starozákonní překladatelská komise. *Výklady ke starému zákonu IV.: Knihy prorocké*. 1. vydání. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1998. 871 s. ISBN 80-7192-274-9. s. 558.

⁸⁸ Ibid s. 566.

⁸⁹ Ibid s. 569.

⁹⁰ Ibid s. 575.

⁹¹ Ibid s. 575.

Závěr

Ve své bakalářské práci jsem se snažil postihnout a rozebrat Ezechielova vidění, ale nebylo možné s ohledem na omezený rozsah práce zohlednit všechny možnosti výkladu těchto vidění a proroctví.

Ezechielovo vidění Hospodinova trůnu je jedním ze dvou základních směrů židovské mystiky. Směr je pojmenován *ma'ase merkava* (dílo vozu) a odkazuje se rovněž k prorokovi Elijášovi, který byl vzat na nebe Hospodinovým ohnivým vozem (2Kr 2,11).

Během přípravy a psaní této práce jsem narazil na dvě otázky. Mohli lidé v době působení proroka Ezechiela a ostatních proroků rozumět viděním? Podobně bychom se mohli ptát i dnes, co přináší a jak působí na současného člověka.

V době Ezechielova působení v Babylóně, byl prorok a spolu s ním všichni odvedení vystaveni nádheře babylónských paláců a soch jejich bohů. Pro Izraelce to muselo být něco nepředstavitelného, neboť zákaz zobrazení Hospodina bylo třetím z deseti přikázání, které obdržel Mojžíš na kamenných deskách na hoře Sínaj. Druhé přikázání, nebudete mít jiného boha kromě mne je také v hlubokém rozporu s množstvím bohů oslavovaných a uctívaných v Babylónu.

Vysídlenci, ke kterým Hospodin prostřednictvím Ezechielových vidění promlouval měli naději, že jejich Bůh je neopustil a je stále s nimi. Teofanie, která provází celé dílo Ezechiela a ostatních proroků je pro odvedený izraelský lid jistotou, že když svěří svůj osud do Božích rukou, bude se jim dařit dobře.

Již po vydání Kýrova ediktu v roce 538 př. n. l. se začali židé vracet z babylónského zajetí a zahajují obnovu města Jeruzaléma a později i chrámu. Tento edikt, jenž vyhláší možnost návratu zajatcům odvečeným z Jeruzaléma a Judska jim dovoluje v Jeruzalémě stavět dům Hospodina (Ezd 1,2nn). Na Ezechielovo vidění nového Jeruzaléma navazuje Ezd v kapitole 3, popisující počátek budování oltáře Boha Izraele.

Ezechielova vidění náležejí částečně do židovské apokalyptické literatury společně s Danielem. V době poexilní ztratil izraelský lid každodenní spojení s Hospodinem. Bůh, který my byl dříve blízký, se působení okolních vlivů, nejprve východních, babylónských a perských, později i řecké filozofie se lidem vzdálil. Proto se na Hospodina upínají jako na stvořitele světa i jako na soudce, který v budoucnu přijde.⁹²

---

⁹² NOVOTNÝ, Adolf. *Biblický slovník*. Praha: Kalich, 1992. 2 sv. (818, 1404 s.). Dostupný z [www: <http://www.cb.cz/praha2/bib_slovník_novotny.htm>](http://www.cb.cz/praha2/bib_slovník_novotny.htm). s. 32.

Mohou Ezechielova proroctví a jeho vidění působit na dnešního člověka? Dnešní doba, která si žádá viditelný úspěch měřitelný penězi nebo majetkem nepřeje tolik rozjímání a přemýšlení nad duchovními věcmi. Ezechielova vidění, nejprve hříchů a pádů města a následně pak i obnovy nemusí představovat jen dobu minulou. Do budoucna se musíme obracet s nadějí výhledu podle závěru knihy Ezechiel: Zde je Hospodin.

Literatura

Primární:

Biblia Hebraica Stuttgartensia. Kittel R. Stuttgart: Deutsche Bibelgesellschaft, 1990. 1574 s. ISBN 3-438-05218-0.

Bible: Písmo svaté Starého a Nového zákona. Český ekumenický překlad. 12. vydání. Praha: Česká biblická společnost, 2001. 1580 s. ISBN 80-85810-28-X.

Skupina překladatelů pod patronací České dominikánské provincie. *Jeruzalémská bible: Ezechiel, Daniel*. 1. pracovní vydání. Praha: KRYSTAL OP, s.r.o., 2005. 117 s. ISBN 80-85929-74-0.

Sekundární:

COOKE, G. A. *The book of Ezekiel*. Editors Driver S. R., Plummer A., Briggs C. A. Edinburgh: T. & T. Clark, 1936. 558 s. The International Critical Commentary.

HALS, Ronald. M. *Ezekiel*. Michigan: William B. Eerdmans Publishing Co., 1989. 363 s. The Forms of the Old Testament Literature, Vol. 19. ISBN 0-8028-0340-7.

JOHNSON, Paul. *Dějiny židovského národa*. 1. vydání. Praha: ROZMLUVY, 1995. 591 s. ISBN 80-85336-31-6.

RENDTORFF, Rolf. *Hebrejská bible a dějiny: Úvod do starozákonní literatury*. Jaroslav Vrbenský, Jiří Hoblík. 3. vydání. Praha: Vyšehrad, 2003. 376 s. Z německého originálu. ISBN 80-7021-634-4.

SADEK, Vladimír. *Židovská mystika*. Vydání první. Praha: Fra, 2003. 220 s. ISBN 80-86603-05-09

Výklady ke Starému zákonu: I. Zákon (Genesis, Exodus, Leviticus, Numeri, Deuteronomium). 1. samostatné vydání. Připravila starozákonní překladatelská komise. Praha: Kalich, 1991. Genesis-Deuteronomium, s. 600. ISBN 80-7017-408-0.

Výklady ke Starému zákonu II.: Díl II. Knihy výpravné (Jozue až Ester). 2. vydání. Připravila starozákonní překladatelská komise. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1996. 735 s. ISBN 80-7192-150-5.

Výklady ke starému zákonu IV.: Knihy prorocké. 1. vydání. Starozákonní překladatelská komise. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1998. 871 s. ISBN 80-7192-274-9.

Encyklopedie a slovníky:

ENCYCLOPAEDIA JUDAICA: Second Edition. Fred Skolnik. [s.l.]: Thomson Gale, 2007. 22 volume. ISBN 978-0-02-865928-2.

HELLER, Jan. *Výkladový slovník biblických jmen*. Praha: Advent-Orion, 2003. 630 s. ISBN 80-7172-865-9.

HELLER, Jan. *Biblický slovník sedmi jazyků: hebrejsko-řecko-latinsko-anglicko-německo-maďarsko-český = Biblical dictionary in seven languages: Hebrew-Greek-Latin-English-German-Hungarian-Czech = Vocabularium biblicum septem linguarum: hebraico-graeco-latino-anglico-germanico-hungarico-bohemicum*. První vydání. Praha: Vyšehrad, 2000. 368 s. ISBN 80-7021-388-4.

HERIBAN, Jozef. *Príručný lexikón biblických vied*. Druhé, revidované vydanie. Bratislava: Don Bosco. 1348 s. ISBN 80- 85405-13-X

NEWMAN, Ja'akov, SIVAN, Gavri'el. *Judaismus od A do Z*. 1. dotisk vydání. Praha: Sefer, s. r. o., 1998. 290 s. ISBN 80-900895-3-4.

Internet a elektronické zdroje:

ALLEN, L. C. (1998). *Vol. 28: Word Biblical Commentary: Ezekiel 1-19* (electronic ed.). Logos Library System, Word Biblical Commentary. Dallas: Word, Incorporated.

ALLEN, L. C. (1998). *Vol. 29: Word Biblical Commentary: Ezekiel 20-48* (electronic ed.). Logos Library System, Word Biblical Commentary. Dallas: Word, Incorporated.

BibleWorks [počítačový program na CD-ROM]. Verze 7.0.020d6. Norfolk (USA), 2008.

Libronix Digital Library System [počítačový program]. Verze 3.0f. Bellinghan (USA): Logos Research Systems, Inc., 2007.

MEYERS, Rick. *e-Sword* [počítačový program]. Verze 8.0.5. Franklin (USA), 2008. Dostupné z [www: <http://www.e-sword.net/downloads.html>](http://www.e-sword.net/downloads.html)

NOVOTNÝ, Adolf. *Biblický slovník*. Praha: Kalich, 1992. 2 sv. (818, 1404 s.). Dostupné z [www: <http://www.cb.cz/praha2/bib_slovník_novotny.htm>](http://www.cb.cz/praha2/bib_slovník_novotny.htm).

PLANETA, Josef. *DAVAR3: Freeware hebrejský slovník a lexikon* [počítačový program]. Verze 3.0.0.267. Brno, 2008. Dostupné z [www: <http://www.faithofgod.net/davar/>](http://www.faithofgod.net/davar/).

Summary

Ezechielova vidění **The visions of Ezekiel** **Vladimír Pos**

Bachelor work treats four great Vision of Ezekiel, named: Ezekiel has been called of the prophet, The vision of temple, The valley of dry bones and The new Jerusalem.

The enlistment of book is processed among other prophetic books and completely Biblical canon in Introduction. There is interpretation name of prophet and historic background causes and reset captivity of Babylon, too.

In first charter called of The Dating of visions is explained the dating of events which are occurred in the book. I Ezekiel's book are fifteen dating, some of them aren't definite exactly.

The second chapter The Visions includes firstly dividing the visions on parts according "ČEP" and further description of place several visions. Attention is dedicated often repeated statements and collocations of Lord. There was chosen six most frequent.

Chapter third, Interpretation Ezekiel's vision includes analysis every four visions separately. Each of section named of visions includes firstly detailed structure dividing of verses. Transcribing and interpretation separately part of visions is following. Important concepts with overlap with other books Old Testament are chosen and interpretations in each of part.

Chapter fourth, Reflection vision brings firstly common features of all vision and their reflection in books Old Testament out. They are a analyze this mentioned phenomena, which is characteristic of partitions with reference on verse describing effects or similar to Old Testament.

The work is evaluated in The Conclusion. There is meaning visions for men then time, what is living in captivity. There is a reflection prophetic vision for today's time and their meaning for contemporary man.